

GERÇEĞE DOĞRU

zafer

BİLİM-ARAŞTIRMA • KÜLTÜR-SANAT DERGİSİ

576. SAYI ARALIK
2024

FİYAT:
85 TL

DERİN ÖĞRENME: YAPAY ZEKANIN
YÜKSELİŞİNDE KİLİT TEKNOLOJİ

SAĞLIKLI İNSANLARDAN
HASTA ÜRETMEK

LOTUS BİTKİSİNDEKİ
TEMİZLEME SİSTEMİ

PREFRONTAL KORTEKS
NE İŞE YARAR?

HAYATIN
KAYNAĞI

Pİ SAYISI VE
KEŞKE

DİNİN MEDYATİKLEŞMESİ

**Abone olarak
Zafer ve Arkadaş Çocuk
dergilerimize destek olan
siz dostlarımıza
çok teşekkür ediyoruz.**

GERÇEĞE DOĞRU
zafer
BİLİM-ARAŞTIRMA • KÜLTÜR-SANAT DERGİSİ

Yeryüzü, Yıldızlar ve İki Arasında Yarattığı Sayısız Şey ile
ARKADAŞ

**Zafer Dergisi
İletişim Bilgileri**
abone@zaferdergisi.com
0 549 505 60 01 - 02 - 03

Sizlerle Aralık 2024

Merhaba değerli dostlarımız,
Bir yılı daha heybemize atıp yeni yıla
adım atıyoruz... Ömrümüz, yaptıklarımız
lehimizde şahitler olsun inşaallah.

Bu sayıda da çok önemli konular ve çok
değerli yazılarla geldik. Her ne kadar göz
önünde olan madde, sermaye, birikim vb
olsa da hayatı yönlendiren fikir ve inançlar
değil mi? Tercihlerimizin, yaptıklarımızın
ardında, direksiyon başında kanaatlerimiz
var... Şu zamanda da her şey insanların
fikirlerini, inançlarını, bakış açılarını belli
bir amaca yönelik manipüle etme üzeri-
ne kurulu... Medya eliyle, insanların ukde-i
hayatîyeleri, kalpleri etkilenir ve insanlar
birilerinin dilediği gibi düşünür, dilediği gibi
tercihler yapar; bunu da kendileri yapıyor
zannederler... İnsanlar Deccal'den korkarlar,
oysa asıl korkulması gereken onun telkin
ettiği fikirler ve inançlardır. O fitneleriyle
insanlara belli bir hayat tercihi yaptırır,
bu seçtikleri hayat tarzı da onları ebedi
cehenneme sürükler. Oysa onlar sadece
bir tercih yapmışlardır, o tercihleri de tüm
hayatlarını şekillendirmiştir.

İşte bu sebeple, hayata bir üst seviyeden
baktıran, hayat yolunu aydınlatan çabamızı
çok önemli buluyoruz ve Zafer'in yaşama-
sı için gayret ediyoruz. Bu yolda beraber
olduğumuz yazarlarımız ve siz aboneleri-
mizle birlikte inşaallah iyi izler bırakıyoruz.
Rabbimiz yaptıklarımızı rızasına mazhar
eylesin...

...

Öte yandan Siyonist Yahudilerin katli-
amları devam ediyor. Fakat bu soykırım
da her devam eden şey gibi normalleşme
tehlikesiyle karşı karşıya... İspanya'dan İone
Belarra buna dikkat çekmiş: "İsrail'in Filistin
halkına yönelik katliamı karşısında med-
yanın sessiz kalması, bu katliamın devam
etmediği anlamına gelmiyor. Aslında med-
yanın istediği de tam olarak bu: devam
etmekte olan bir soykırımı normalleştirmek.
Buna izin vermemeliyiz. Barbarlığı kınama-
ya devam edin!"

Artık hiçbir şey normal olmayacak.
Olmamalı...

Çünkü, Gazze'de, Filistin'de, Doğu
Türkistan'da, Arakan'da insanların hayatı
normale dönmeyecek; sakat kalanların
hayatı normale dönmeyecek; en yakınla-
rını, en sevdiklerini kaybedenlerin hayatı
hiç normale dönmeyecek. O vahşi, sadece
görünüşleri insan olanların dünyayı yaka-
cak kinleri, doymak bilmez hırsları, her türlü
insani duyarlılığı öldüren karanlık inançları
yüzünden o kardeşlerimizin hayatları hiç-
bir zaman normale dönmeyecek... Burası
dünya ve insanlar için bir mihenk taşı,
cürufra cevher, ayranla yağ burada ayrıla-
cak...

...

Aralık sayımızın hazırlığında emeği ve
katkısı olan herkese teşekkür ve dualar edi-
yoruz...

Gayret, çalışmak, sefer bizim; zafer
Allah'ındır...❖

— Editör

içindekiler

- 8 Derin Öğrenme: Yapay Zekanın Yükselişinde Kilit Teknoloji
SEZER FİLİZ
- 10 İfrat, Tefrit, İtidal
ÖMER SEVİNÇGÜL
- 12 Biri Bizi Gözetliyor
PROF. DR. KEMAL SAYAR
- 13 İz / Hüzünlü Tebessümler
ÖZKAN ÖZE
- 14 Pi Sayısı ve Keşke
NİHAL BALCI
- 16 Kimim Ben? / Hayalin İçinden Öyküler
HÜSEYİN BURAK UÇAR
- 19 Vazgeçme!..
EZGİ AKGÜL
- 20 Dinin Medyatikleşmesi
ÂDEM ÖZKAN
- 24 Prefrontal Korteks Ne İşe Yarar?
PROF. DR. SEFA SAYGILI
- 26 Hayatın Kaynağı / Tefekkürname
MEHMET SİNAN
- 27 Mısraların Anlam Yüklü Dünyası
MEHMET KERİMOĞLU
- 28 Lotus Bitkisinde Otomatik Temizlenme (Self-Cleaning) Sistemi
PROF. DR. FATİH SATIL
- 30 Senin Hayatın, Senin Kitabın
SELİM GÜNDÜZALP
- 31 Ateş Böceğinin Işığı / Hayat Öyküsü
HAZIRLAYAN: YÜKSEL KARAHAN
- 32 İslam Evine Dönüş
AYTEN YADİGÂR
- 34 Eşsiz Bir Kardeşlik Örneği
İBRAHİM YARDIM
- 36 Allah'ın İkramına Mazhar Olan İnsan
PROF. DR. ALAADDİN BAŞAR
- 38 Âkif'in Dilinde İttihad-ı İslam
ÖMER GÜNDOĞDU
- 40 Hudeybiye Anlaşmasının Sonuçları / Kur'an Allah'ın Mucize Kalamıdır
PROF. DR. NİYAZİ BEKİ
- 42 Deccalin Özellikleri
YUSUF YALÇIN
- 45 "Diğerleri Mevsimdir, Sonbahar Sanat"
HAYRUNNİSA YURÇ
- 46 Ekmek ve İçindeki Cevher: Kepek / Sünnet-i Seniyyeye İttibanın Beden ve Ruh Sağlığımız Üzerindeki Etkileri
MEFRA BİLGE DÖNMEZ
- 48 Kaçış
GAMZE KOÇ
- 50 Sağlıklı İnsanlardan Hasta Üretmek
İBRAHİM KÖROĞLU
- 52 Tesadüf Olsaydı Biz Olmazdık
ELİF E. BAYRAKTAR
- 54 "Hocam hayattan nasıl lezzet alabilirim? Huzuru uzun süre önce kaybettim gibi. Her şey karanlık görünüyor."
**FEYZULLAH AKDAĞ
PSİKOLOJİK DANIŞMAN**
- 56 Aldatmamak / Âlemlere Rahmet Olan Efendimiz (asm)
NECATİ KAĞAN ÇETİN
- 59 Karikatür / Hal Dili
OSMAN SUROĞLU

Ah o din nerde, o azmin,
o sebatın dini;
O yerin gökten inen dini,
hayatın dini?

— Mehmet Akif Ersoy

Gerçek anlamıyla sevilmesi gereken
“Yar” diye anılması gereken bir tek
kavram biliyorum. O da yüce Allah’tır.

— Cem Karaca

Mutluluğun kapısı içeriye doğru açılır,
onu açmak için geri adım atmanız
gerekir: onu iterseniz, gittikçe daha da
kapanır.

— S. Kierkegaard

Şu kısa ömürde insanlar dünyaya
geliyor, nereye geldiğini bilmeden
gidiyor çoğu...

— Neşet Ertaş

Kıyamet günü yaratıcıya anlamlı ve
onurlu bir hikaye anlatmalıyım.

— Ayşe Şasa

Cenâb-ı Hak (cc) buyuruyor:
“İman edip dünya ve ahiret için yararlı
işler yapanları, içinde ebedî kalmak
üzere, altından ırmaklar akan cennetlere
koyacağız.” (Nisa Suresi, 4/122)

Ebû Hureyre radiyallahu rivayet edildiğine
göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle
buyurdu:

“Allah’a ve ahiret gününe inanan, ya hayır
söylesin ya da sussun.”

(Buhârî, Edeb 85, 23)

İnsan olmaktır görevimiz; çağa kapılma-
mak, kötülüğün oyunlarına gelmemek,
kötülüğün yöntemlerine tevessül etmemek,
sesimiz zamanda yankısını buluncaya kadar
bir kere daha, bir kere daha, bir kere daha
tastamam insan olmak...

— Gökhan Özcan

Filistin halkı özgür olmadığı sürece, bizim
özgürlüğümüz de eksik kalacaktır.

— Nelson Mandela

Muazzam bir ihtimalsin.
Gökyüzüne dokunmak gibi.
Tüm maviliklerin sahibi olmak gibi
Hani nasıl desem “mutlu olmak gibi.”

— Cahit Zarifoğlu

Hayat geçiyor; insan, beden ister, çoluk
çocuk ister, talebe ister, müşteri ister,
devlet ister, ister de ister...
Biz halifetullah, Allah’ın yeryüzündeki
halifesi olarak kendimize bir zaman, bir
mekân, bir iç dünya ayıracağız.
Bunu yaparken aczimizin bilincinde, “Yâ
Rabbi, bana huzurlu zamanlar, huzurlu
mekânlar, huzurlu bir iç dünya, seninle
iletişime geçebilecek bir dinginlik nasip
eyle,” diye dua edeceğiz.
Ancak böyle yaparsak o lütfâ mazhar
olabiliriz.

— Prof. Dr. Sadettin Ökten

Geçmişin erdemi “Kendini bill!” sözün-
de yoğunlaşıyordu, bugünün dünyası
“Kendin ol!” diyor. “Kendin olmak için
kendini göstermen gereken bir çağda
yaşıyorsun.”

— Prof. Dr. Kemal Sayar

Bende sıgar iki cihan,
ben bu cihana sığmazam.

— Şair Nesimî

Sosyal medyada da olsa “Kişinin
mâlâyânîyi terketmesi Müslümanlığının
güzelliğindedir” hadisini unutmayalım
ve gereksiz hallerimizle kimseyi meşgul
etmeyelim.

— Mustafa Aydın

Kâbe’de tavaf esnasında bir Arap kardeşi-
mizin duasıyla irkildim. O adam:
“Allah’ım Türkiye’ye yardım et!..” diyordu.
“Kardeşim kendi ülkene niye dua etmiyor-
sun...” dediğimde, “Ben ülkeme dua eder-
sem sadece kendi ülkem için dua etmiş
olurum. Ama Türkiye’ye dua edersem
Âlem-i İslâm’a etmiş olurum” dedi.

— Prof. Dr. Mehmet Görmez

Namuslu olmak sizi diğer insanlardan
üstün yapmaz, övünme hakkını vermez,
zaten herkes yaşadığı sürece namuslu
olmak zorundadır.

— F. Dostoyevski

Okuyarak öğreneceksin
ama severek anlayacaksın...

— Şems-i Tebrizi

Derin Öğrenme: Yapay Zekanın Yükselişinde Kilit Teknoloji

SEZER FİLİZ

NVIDIA, dev teknoloji şirketlerinin yapay zeka alanındaki çığırın yatırımlarında ana tedarikçi konumuyla 3,5 trilyon USD piyasa değerine ulaşarak, dünyanın en değerli şirketi haline geldi. İngiltere'nin 2023 yılında aynı değerle dünyanın 6. büyük ekonomisi olduğunu hatırlamak, yapay zekanın gücünü ciddiye almayı gerektiriyor. Bu yazıda, derin öğrenmenin yapay zeka içindeki yeri, temel çalışma prensipleri, avantaj ve dezavantajları kısaca ifade edilecektir.

Makine Öğrenmesi grubunda değerlendirilen derin öğrenme, yapay zekanın (YZ) en gelişmiş alt alanlarından biridir. İnsan beynindeki sinir ağlarına dayalı olarak verileri işleme ve öğrenme yeteneğini taklit eden derin öğrenme, bir hesaplama modelidir. Derin öğrenme, son yıllarda geliştirilen bilgisayar sistemleriyle büyük bir ivme kazanmış, günümüzde ise pek çok sektörde devrim niteliğinde yeniliklerin

önünü açmıştır. YZ modellerinin eğitimi ve çalıştırılması, paralel işlem yapabilen yüksek hesaplama gücüne sahip donanımlara ihtiyaç duyar. Bu donanımların gelişimi, yapay zeka algoritmalarının pratik uygulanabilirliğini doğrudan etkiler.

Kavramları hatırlamak gerekirse: **Yapay Zeka**, genellikle insan zekasını gerektiren görevleri yerine getirebilen sistemler oluşturmayı amaçlayan daha geniş bir kavramdır. **Makine Öğrenmesi ise**, YZ'nin bir alt alanıdır ve bilgisayarların veri temelinde öğrenmesine ve kararlar almasına imkan tanıyan algoritmaların geliştirilmesine odaklanır. Şekil 1'de üç kavram arasındaki ilişki gösterilmiştir.

YAPAY SINİR AĞLARI VE DERİN ÖĞRENME

Derin öğrenmenin temelini oluşturan yapay sinir ağları (YSA), biyolojik sinir ağlarını taklit eden hesaplama sistemleridir. YSA, giriş verilerinin

işleyen ve bu verilerden anlam çıkaran bir dizi katmandan oluşur. Temel bir YSA'da girdi, çıktı ve en az bir ara katman bulunur. Her bir katman, bir önceki katmandan aldığı verileri daha karmaşık bir şekilde işleyerek bir anlam bütünlüğü oluşturur. Bu şekilde, ağlar veri setlerinden örüntüleri öğrenir ve tahminlerde bulunur. Derin öğrenme, bu ağların çok sayıda katmandan oluşan gelişmiş bir şeklidir; bu katmanlar sayesinde verilerden istenen sonuçlara ulaşılır.

Katmanlar Arasındaki Öğrenme: Derin öğrenme sistemleri, özellikle büyük veri setlerini işleyerek örüntüleri öğrenir. Her katman, bir veri setinin belirli özelliklerini tanımayı öğrenir. Örneğin, derin öğrenme yöntemini kullanan bir yüz tanıma sisteminde girdi olarak bir piksel matrisi kullanılabilir, ilk katmanlar temel çizgileri öğrenirken, sonraki katmanlar göz, burun veya ağız gibi daha karmaşık yapıları tanımlar.(Şekil 2)

DERİN ÖĞRENME ALGORİTMALARI

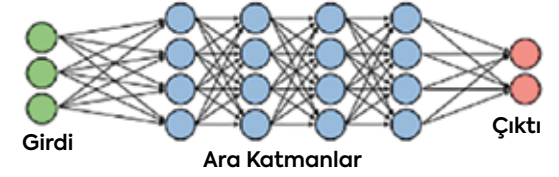
En yaygın kullanılan derin öğrenme algoritmaları arasında Konvolüsyonel Sinir Ağları (CNN, Convolutional Neural Network) ve Tekrarlayan Sinir Ağları (RNN, Recurrent Neural Networks) bulunmaktadır.

Konvolüsyonel Sinir Ağları (CNN): Görüntü işlemede yaygın olarak kullanılan CNN, bir görüntünün uzaysal özelliklerini koruyarak işlem yapar. Özellikle yüz tanıma, otonom sürüş ve tıbbi görüntü analizi gibi alanlarda önemli başarılar elde edilmiştir. CNN'nin avantajı, yüksek doğruluk oranına sahip olmasıdır; ancak büyük miktarda veri ve işlem gücü gerektirir.

Tekrarlayan Sinir Ağları (RNN): Zaman serisi verileriyle çalışmak için tasarlanmış RNN, özellikle dil modelleme, ses tanıma ve finansal tahminlerde kullanılır. RNN, geçmiş bilgiyi hafızasında tutarak ardışık verileri analiz eder.

Derin öğrenme algoritmalarından elde edilen sonucun kalitesini artırmak amacıyla geriye yayılım (back propagation) olarak

Şekil 2: Derin Öğrenmede Katmanlar

isimlendirilen bir algoritma sürekli kendini tekrar eder. Bu yöntem hata oranını düşürerek modelin doğru sonuçlar üretmesine zemin hazırlar.

UYGULAMA ALANLARI

Derin öğrenme, diğer makine öğrenmesi türlerinde olduğu gibi günümüzde çok çeşitli alanlarda kullanılmaktadır:

1. Görüntü İşleme: Derin öğrenme, görüntü sınıflandırma, nesne tanıma ve yüz tanıma gibi uygulamalarda ciddi başarılar ulaşılmıştır. Tıbbi görüntüleme, kanserli hücrelerin tespitinde de etkin bir şekilde kullanılmaktadır.

2. Doğal Dil İşleme (NLP): Çeviri sistemleri, otomatik metin oluşturma ve duygu analizi gibi alanlarda derin öğrenme modelleri önemli bir rol oynamaktadır.

3. Otonom Araçlar: Derin öğrenme, otonom araçların çevresini tanımaya, yaya ve engelleri algılamaya yardımcı olur. Bu, trafik kazalarını azaltma potansiyeline sahiptir.

4. Sağlık: Hastalık teşhisinde, hasta kayıtlarının analizi ve kişiselleştirilmiş tedavi planlarının oluşturulmasında kullanılmaktadır.

DERİN ÖĞRENMENİN AVANTAJLARI VE DEZAVANTAJLARI

1. Avantajlar:

- **Yüksek Doğruluk Oranı:** Büyük veri setleri kullanılarak oldukça doğru sonuçlar elde edilebilir.
- **Otomasyon:** İnsan gücüyle gerçekleştirilemeyecek karmaşık görevleri otomatikleştirir.
- **Öğrenme Yeteneği:** Kendi başına öğrenme kapasitesi ile daha verimli hale gelebilir.

2. Dezavantajlar:

- **Büyük Veri İhtiyacı:** Etkili çalışması için devasa miktarda veriye ihtiyaç duyar.
- **Yüksek İşlem Kapasite İhtiyacı ve Enerji Tüketimi:** Karmaşık hesaplamalar çok fazla işlem kapasitesine ihtiyaç duyar ve dolayısıyla yüksek enerji tüketimine neden olur.
- **Şeffaflık Sorunu:** Karar alma süreçleri genellikle bir "kara kutu" gibi çalıştığından, sonuçların nasıl elde edildiği kolayca açıklanamaz.

İNSANİ VE TOPLUMSAL ETKİLER

Derin öğrenmenin yaygınlaşması, ahlaki ve toplumsal sorumlulukları da beraberinde getirir. Otonom sistemlerin karar alma süreçlerinde adil ve şeffaf olması önemlidir. Ayrıca, veri gizliliği ve güvenliği gibi konular da göz önünde bulundurulmalıdır. Derin öğrenme teknolojilerinin geliştirilmesi esnasında insan odaklı bir yaklaşım benimsenmeli, toplumsal değerler ve ahlaki kurallar gözetilmelidir.

SONUÇ OLARAK

Derin öğrenme, insan beyninin çalışma prensiplerini modelleyen ve öğrenebilen güçlü bir teknolojidir. Doğru kullanıldığında, insanlığa büyük katkılar sağlayabilir; ancak yanlış uygulandığında ise ciddi ahlak ve çevre sorunlarına yol açabilir.

Derin öğrenmenin getirdiği güç, beraberinde büyük bir sorumluluk da getirir. Teknolojinin toplum üzerinde olumsuz etkiler meydana getirmemesi için, ahlaki ilkeler çerçevesinde kullanılması esastır. Bu noktada, adaletin ve toplumsal yararın öncelikli olduğu bir yol haritasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Derin öğrenme, insan hayatını kolaylaştıran bir teknolojidir. Ancak bu teknolojiyi kullanırken, insanlık yararını göz önünde bulundurmalı ve çevresel, sosyal ve ahlaki sorumluluklarımızı unutmamalıyız. ❖

Bugün Kadriye aradı, konuştuk. Buluşmaya karar verdik. "Belki Beril de gelir, haber ver istersen" dedi. "Tamam" dedim. Beril'e söyledim "Gelir misin?" diye. "Yok ben gelmeyeyim. Kadriye aşırı dindar. Benim durumum malum. Sürekli tartışıyoruz" dedi. Sonra düşündüm. Şu 'aşırı dindar' lafına takıldım biraz. Dinde aşırılık olur mu gerçekten? Ne demek bu? Normali falan vardır herhalde.

İfrat, Tefrit, İtidal

ÖMER SEVINÇGÖL

Manası söyleyenin niyetine göre değişen tuhaf bir tabir. Ben sana 'itidal' terimini anlatabayım. Bunu anlarsan aşırılık olur mu, olmaz mı, onu da anlarsın.

İtidal, istikameti muhafaza etmek, dengeli davranmak, aşırılıklardan uzak durmak, ılımlı olmak gibi manalara geliyor. Adaletle aynı kabileden bir kelime.

İtidalli olana 'mutedil' denir. İtidalden ayrılan ya ifrat eder ya tefrit. İfrat, artı aşırılık. Tefrit, eksi aşırılık. Bize gereken ise, vasat. Vasat, olması gereken.

Mutedil insan, yapması gereken işlerini layıkıyla yaparken kulluğunu unutmayan, her eylemini yaratıcının rızası için, sonsuzluk yurdunda bir karşılığı olduğunu bilerek yapan insandır.

Bunu bir misalle anlatabayım...

Diyelim yemek pişiriyorsun. Tencereye atman gereken tuz miktarı bir kaşık. Yarım kaşık atarsan tefrit olur. İki kaşık atarsan ifrat olur. Fazlası da, azı da tadı bozar. Mutedil yani vasat olanı ise bir kaşık atmaktır.

İslam bizden her hususta itidal, istikameti ve vasatı ister. Bunun adı müstakim sıratdır, dosdoğru yoldur.

Her Fatıha okuyuşumuzda "Bizi müstakim yola hidayet eyle" diyerek Rabbimizden istikameti, itidal, vasatı talep ediyoruz.

İnanışta, kullukta, yaşayışta itidal üzere olmak isteyen mümin, Kitap ve Sünnete göre hareket etmeli, mizansız gitmemeli.

Emir ve nehyde ilahi sınırları gözetmeli, aşırılıklardan sakınmalı, kafasına göre ölçüler uydurmamalı.

Peygamberimiz, ifrat ve tefrite göz yummamış, itidalli davranmayanları uyarılmıştır. Bunun pek çok örnekleri var. Bazılarını nakledeyim.

Peygamberimizin güzide sahabilerinden Abdullah İbn Amr radiyallahu anh anlatıyor:

"Ben Kur'an'ı her gece baştan sona okurdum. Resulullah bana bunu sordu.

'Evet' dedim.

'Baştan sona ayda bir oku' dedi."

Her gece namaz kılıp her gün oruç tutan aynı sahabisine "Öyle yaparsan muhakkak gözlerin zayıflar, nefsin çöker. Nefsin hakkı olduğu gibi ailenin de hakkı vardır. Bazen oruç tut, bazen de tutma. Hem namaz kıl hem de uyu" diyerek itidal dersi verir.

Burada sözü edilen oruç ve namaz 'nafile' kısmındadır. Yani gönüllü yapılan ibadetlerden...

Sehl radiyallahu anh da şu hadisi rivayet ediyor: "Kendinizi fazla zorlamayın! Sizden önceki ümmetler kendilerini zorlayıp sıkıntıya soktular da bu yüzden eriyip tükendiler. Onların kalıntılarını ancak manastırlarda bulursunuz."

İstikamet, itidalin parlak bir timsali olan Efendimizin şu veciz sözü de ne kadar güzeldir:

"İşlerin en hayırlısı vasat olanıdır."

Hadiste geçen ve 'itidal' demek olan vasat ile günlük dilde 'ortalama' manasında kullanılan 'vasatı' kelimesini karıştırmama. ❖

Biri Bizi Gözetliyor

PROF. DR. KEMAL SAYAR

Video kameralar kişisel anları kaydediyor, bilgisayarlar kişisel ayrıntı ve bilgileri depoluyor, iletişim ağları kişisel bilgiyi dünyanın kullanımına açıyor. Teknoloji, giderek insan mahremiyetine kastediyor. Teknolojiyi kullanan kurum ve kişiler, haklarında malumat elde ettikleri kişilerin mahremiyetine tecavüz ediyor. Artık bir gözetim toplumunda yaşıyoruz: Paranoyak değiliz, biri bizi gerçekten gözetliyor!

...

Mahremiyet, bizi dikkatlerin kısa ömürlü olduğu ve malumatın bilgiyle karıştırıldığı bir dünyada, gereksiz yere yanlış tanımlanmaktan ve yargılanmaktan korur. Bir başka insan hakkındaki doğru bilgi, ancak karşılıklı içini dökme ile yavaş yavaş elde edilebilir. Bilgi çağında kişisel veriler hakkımızda bir 'dijital biyografi' yaratmak amacıyla kullanılıyor. Dünyamız giderek daha bürokratik ve gayrişahsî bir hüviyet kazanıyor ve veri tabanlarından elde edilen istatistikî veriler, hayatın pek çok alanında belirleyici oluyor. Bir kişiye kredi kartı verilip

verilmeyeceği, kişinin işe girip giremeyeceği, borç alıp alamayacağı gibi pek çok konu, dijital arşivdeki dosyasına bakılarak hükme bağlanıyor. Veri tabanlarından elde edilen malumat, büyük şirketler tarafından alınıp satılır bir meta haline getiriliyor. Bu malumat sayesinde tüketici eğilimleri yönlendiriliyor, süpermarket rafları yeniden tasarlanıyor, yeni reklam stratejileri geliştiriliyor. Ne de olsa tükettiğimiz ürünler kimliklerimizi ele veriyor: Bugün, aldığımız ürünler bakımından tercih edebileceğimiz çok sayıda seçeneğe sahibiz ve bazı markalar kimi kişilik özelliklerini ve vasıfları simgeliyor. Sözgelimi Pepsi, Coca-Cola'ya göre kendisini daha asi, daha genç bir tüketiciye pazarlıyor.

Veri tabanlarındaki malumatın hiç de kötücül amaçlarla kullanılmadığı, buradan pazarın yönlendirilmesi dışında bir 'büyük birader sizi izliyor' durumu çıkarılmayaçağı söylenebilir. Ancak sorun kredi kartları, mağaza kartları, bilgisayar veri tabanları ve benzeri gözetim yöntemleriyle hakkımızda oluşturulan dosyanın, bizim irademiz ve

arzumuz dışında başka amaçlar için kullanılabilirliği. Mahremiyetin gayesi, kişisel malumatın sadece o kişilerin istediği amaçlarla kullanılmasını güvence altına almaktır. İnsan topluluk içindeyken bile mahremiyeti arzular, kalabalık bir lokantada dahi, yan masada oturanların konuştuklarımızı dinlemesini istemeyiz.

Siberâlem, kişisel bilgi devşirmenin en gözde mekânı. Web sayfaları, internette gezinen kişinin tüm hamlelerini gizlice izleyebiliyor. Böylece arzu, istek ve eğilimlerimizin arşivlendiği kalabalık bir dosya oluşuyor. Nette dolaştıkça sınıflanıyoruz, kategorize ediyoruz, profilimiz çıkarılıyor ve her tığımız izleniyor. Web mekânı, kullanıcı kişinin sayfaya nasıl bir etkileşime girdiği, neye ne kadar dikkat verdiği, sayfada ne kadar kaldığı bilgisini kendi veri tabanına aktararak bir sonraki sefer o kişiye uygun reklamları sunabiliyor. Nette harcadığımız zaman arttıkça, hakkımızda eş benzeri olmayan yaygınlık ve derinlikte, kalıcı bir kayıt yaratıyoruz. Web sayfasındaki bilginin geçici olduğunu düşünüyoruz oysa internette pek az şey kayboluyor veya unutuluyor. Sadece biz ekrana bakmıyoruz, ekran da bize bakıyor.

Dijital devrim, malumatın yığılmasını ve birleştirilmesini kolaylaştırıyor. Böylece hayatlarımız incelenebilir ve araştırılabilir hale geliyor. Şirketler kişisel bilgilerimizi bir araya getiriyor. Milyonlarca dijital biyografi araştırılıp, ayrıştırılıp incelenebiliyor. Veri tabanlarının bazı kullanımları Kafka'nın Dava'sını hatırlatıyor: Güçlü bürokratik aygıt karşısında neden tutuklandığını anlamakta zorluk çeken Joseph K. gibi, pek çoğumuz kişisel bilgilerimizin toplanma ve kullanılma süreçlerine katılmaktan ötürü bir acizyet, bir incinmişlik yaşıyoruz.

Mahremiyet, bürokratik kayıtsızlığa dur diyebilme gücüdür. Hakkımızdaki bilginin nasıl, nerede ve ne amaçla kullanılacağını bilmek hakkıdır. Kişisel bilgilerimizin alınıp satılmasına, çöp mesajlarla gelen vurkaç reklamcılığa, kimlik kapkaçına, hayatın türlü gözetim vasıtalarıyla didik didik edilmesine dur diyebilmektir.

Bizi gözetleyenlere, arada bir kendimizi gösterip 'ceel!' diyebilirsek, bu oyun daha şenlikli olabilir.❖

Hüzünlü Tebessümler

iz

ÖZKAN ÖZE

Küçük bir sümüklü böcek annesiyle birlikte ulu bir çınarın gövdesinde usul usul yürümekteydi.

Bir ara, arkasına baktı ve geride bıraktıkları izi hayretle seyretti. Sonra, merak dolu bir ses tonuyla:

"Anneciğim," dedi. "Bu aramızda bıraktığımız yaldızlı iz neyin nesi Allah aşkına?"

Annesi bilgiç bir edayla başını geriye çekip:

"Evladım," dedi. "Bu iz, geçen ömrümüzdür bizim."

Bu kısa konuşmadan sonra, tekrar yola koyuldular.

Küçük sümüklü böcek, yol boyu sık sık ardına bakıp bıraktıkları izleri seyrediyor, sonra kendi kendine şöyle söyleniyordu:

"Ne kadar da parlak bir mazimiz var."❖

Pi Sayısı ve Keşke

NİHAL BALCI

Ciddileşti... Anne dedi: "Eğer benim adım Mina olmasaydı, başka bir şey olsaydı ben çok farklı biri mi olurdu?"

...

Pi sayısı (π) bir çemberin çevresinin çapına oranıdır. (Resim 1)

Yaklaşık değeri 3.14159'dir. Ve bu sadece başlangıçtır. Virgülden sonraki basamakları, sonsuza kadar, tekrar etmeden, belli bir kalıpla olmadan devam eder. Yeni bilgisayarlar ve algoritmalar ile 105 trilyonuncu basamağına kadar hesaplandı.¹ (Resim 2)

Fakat sonsuzu düşündüğümüzde, yine küçük kalır. Bu da, bu ondalık sayı dizisinde, düşünülecek her bir sayının bulunacağı anlamına gelir. Doğum tarihiniz, TC kimlik ve telefon numaranız, adresiniz, hepsi bir yerlerde içinde. Eğer bu basamakların her birine harf değeri versek, gelmiş geçmiş her kelime her formu ve kombinasyonu ile içinde yer alır. İlk konuştuğunuz hece, sevdiğiniz insanın ismi, şu an okuduğunuz yazı, akşam eşinizle ettiğiniz sohbet, bütün hayat hikayeniz, baştan sona yaptığınız ve söylediğiniz her şey... (Resim 3)

Kainatta olmuş ve olabilecek sonsuz ihtimallerin tamamı, şu gördüğünüz dairenin içerisinde saklı.

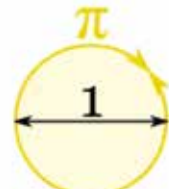
Hazreti Ali'ye ithaf edilen, "İlim bir nokta

idi, cahiller onu açtı," sözü aklıma geliyor. Noktayı, nanometrik de olsa bir çapı olan daireye benzetebilir miyiz? Eğer öyle diyebilirsek, bu noktada bütün ilimler var diyebiliriz. Sadece ilimler değil, insanlar, diğer canlılar, ve hayat hikayeleri...

Hayat bir döngü... Toprakdan geldik toprağa gideceğiz. İnsan ömrü de sanki düz bir çizgi değil de, daire gibi. Ölümünü gördüklerimiz, mezarında yatanlar geçmişimizde kalmış gibi düşünüyoruz... Halbuki zaman içinde dairenin üzerinde ilerlerken o mezarlar aslında geleceğimiz oluyor. Önümüzde bizi bekliyor...

Mina'nın adı başka bir isim olsaydı, π sayısında adının ilk geçtiği yer değişecekti. Karakteri, kişilik özellikleri de farklı olur muydu, hikayesi kaderde tamamen değişir miydi? Sonsuz ihtimaller içerisinde nasıl biri olur ve nasıl bir hayat yaşardı? Bilmiyorum... Sonsuzu anlamak ne zor...

Bazen keşke şu şöyle olmasaydı diyeyim

Resim 1

Resim 3

3. 1415926535897932384626433832795028841971693993751058209749445923078164062862089986280348
25342117067982148086513282306647093844609550582231725359408128481174502841027019385211055
596446229489549303819644288109756659334461284756482337867831652712019091456485669234603486
104543266482133936072602491412737245870066063155881748815209209628292540917153643678925903
600113305305488204665213841469519415116094330572703657595919530921861173819326117931051185
480744623799627495673518857527248912279381830119491298336733624406566430860213949463952247
371907021798609437027705392171762931767523846748184676694051320005681271452635608277857713
427577896091736371787214684409012249534301465495853710507922796892589235420199561121290219
608640344181598136297747713099605187072113499999983729780499510597317328160963185950244594
553469083026425223082533446850352619311881710100031378365728865875332083814206171776691473
035982534904287554687311595628638823537875937519577818577805321712260866130019278766111959
0921642019893809525720106548586327886593615338182796823030195203530185296899577362259941392
91249721775283479131515574857242454150695950829533116861727858890750983817546374649393198
550604009277016711390098488240128583616035637076601047101819429555961989467678374494482553
797747268471040475346462080466842590694912933136770289891521047521620569660240580381501935
112533824300355876402474964732639141992726042699227967823547816360093417216412199245863150
302861829745557067498385054945885869269956909272107975093029553211653449872027559602364806
65499119881834797753566369807426542527862551818417574672890977727938000816470600161452491
9217321721472735014144197356854816136115735252133475741849468438523329073941433345477624
16862518983569485562099219222184272550254268876717904946016534668049886272327917860857843
838279679766814541009538837863609506800642251252051173929848960841284886269456042419652850
222106611863067442786220391949450471237137869609563643719172874677646575739624138908658326
459958133904780275900994657640789512694683983525957098258226205224894077267194782684826014
769909026401363944374553050682034962524517493996514314298091906592509372216964615157098583
874105978859597729754989301617539284681382686836894277415599185925245953595431049925246
808459872736446958486538367362226260991246080512438843904512441365497627807977156914359977
001296160894416948685558484063534220722258284886481584560285060168427394522674676789852521
38522549954666727823986456596116354886230577456498035936345681743241125150760694794510965
960940252288797108931456691368672287489405601015033086179286809208747609178249385890097149
096759852613655497818931297848216829989487226588048575640142704775551323796414515237462343
6454285844795265867821051141354735739523113427166102135969536231442952484937187101457654
035902799344037420073105785390621983874478084784896833214457138687519435064302184531910484
810053706146806749192781911979399520614196634287544406437451237181921799893910159195618146
75142691239748940907186494231961567945208095146550225231603881930142093762137859556389377
8708309069792077346721825625996615014215030680384477345492026054146659252014974428507325
186660021324340881907104863317346496514339057962685610055081066587969981635747363840525174
59102897064140110971206280439039759515677157700420337869936007230588763176359421873129111369
908658516398150197016515116851714376761835155650884909989898238734552833163500764791859
358932261854896321329330898570642046752590709154814165498594616371802709819943099244889575
712828905923233260972997120844335732654893823911932597463667305836041428138830320382490375
898524374417029132765618093773444030707469211201913020330380197621101100449293215160842444
859637669838952286847831235526582131449576857262433441893039686426243410773226978028073189
1544110104682325271620105265227211166039666573092547110557853763466820653109896526918620
5647693125705863566201855810072936065987648611791045334885034611365768675324944166803962625

geliyor. Hâşâ! Sanki Allah, her şeyi her şeyle bağladığı kainatı benim kısa aklım ve mühendisliğime göre yaratacak. Ya da kendime çok yüklediğim oluyor. Keşke şunu yapmasaydım, bunu söylemeseydim diye. Elbette yapılan hatalardan ders alınmalı. Tövbe edilmeli ve tekrarlanmamalı. Bunları düşünüp, geleceği daha farklı yaşamalı. Fakat bu keşkelerin ve hataların toplamına da 'tecrübe' diyorlar.

Geçmişte yaşadığımız istenmedik olaylar, sevmediğimiz insanlar, hayırlar, şerler demek ki böyle olması gerekiyormuş. Allah öyle uygun görmüş. Bizi sanatla yaratan ve çok seven Rabbimiz bize "haksızlık edecek değil"iii ya.

Madem öyle, önce Allah'a ve sonra herkese çok hüsn-ü zan edeyim. Kendimi de başkalarını da çok affedeyim. Geçen yaz beni dinlemediği ve testlere bakıp, o an yapması gerekeni yapmadığı için, kendi kendime

iken bayılıp, anemi gibi basit bir hastalıktan, neredeyse ölümüne sebep olan doktoru, ikizlerin peşinden koşmak için aceleyle giydiğim, en yoğun dönemimde, ayağımın kırılmasına neden olan terliği, beni çiğ çiğ yiyip sabaha kadar uyutmayan sinekleri, trafikte önüme atlayanları, canımı yakan, içimi acıtan kim varsa hepsini affedip dua edeyim. Cennet hepimize fazla fazla yetecek kadar geniş.

Allah çok farklı şekillerde bizi terbiye ediyor. Sabrı, sebatı, şeffakati, ve daha neleri yaşayarak öğretiyor. Bütün bu yaşam serencamesi bizi biz yapıyor.

Geçmişimizle ilgili bir parçayı aradan çıkarmayı, bir şeyi kaldırıp bir başkasının yerine koymayı istemek, belki de denklemin tamamını göremeyişimizden kaynaklanıyor. Dünya öyle ince hesaplarla yaratılmış, kader ile her şey öyle ölçülüp biçilip programlanmış ki, içinde fazladan bir parça yok. Aynı π sayısı gibi, ne fazlası var ne eksikliği...

Belki de istemediğimiz olayların veya kişilerin tek birinin eksikliğinde bile hikayemiz eksik kalıyor...

Daire tamamlanmıyor...♦

Kaynaklar:

- <https://news.solidigm.com/en-WW/235709-another-serving-of-pi-solidigm-ssds-help-calculate-new-world-record>
- "Kim güzel bir iş yaparsa kendisi için yapar. Kötülük işleyen de kendi aleyhine işler. Yoksa Rabbin kullarına haksızlık edecek değildir." Fussilet Süresi(41) 46. Ayet, Ümit Şimşek Meali

Hayalin İçinden Öyküler **Kimim Ben?**

HÜSEYİN BURAK UÇAR

Usta yazar, öğrencilerin hiç beklemediği bir anda, sesli bir şekilde okuduğu yazıya ara verdi. Daha yarısını bile okumamıştı. Gözlüklerini eline aldı ve bakışlarını Saliha'ya doğru çevirerek:

“Dersin sonunda sana bir kitap hediyem olacak” dedi.

Ardından tekrar taktı gözlüklerini ve okumaya devam etti. Sınıftakiler ustanın bu sözlerini, Saliha'nın yazdığı hikayeyi beğenmiş olmasına yordular. Yaklaşık üç aydır devam ettikleri bu Sıra Dışı Yazarlık Atölyesinde nadiren karşılaştıkları bir durumdu bu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi son sınıf öğrencisi olan Saliha'nın dışındaki kursiyerlerin hepsi, iş gücü sahibydiler. Fakat yazar aday olarak daha yolun çok başındaydılar. Dersleri tam anlamıyla usta çırak geleneğine uygun bir yöntem ve disiplinle uygulayan ve ödev olarak verdiği yazıları bizzat kendisi okuyarak yorumlayan hocanın talebelerinden her hafta bir dosya

kağıdının ön yüzünü geçmeyecek uzunlukta istediği yazılar arasında, daha önce beğendiği bir yazı olmamıştı. Bazen “sen bunu çöpe at” dediği bile oluyordu. Olumlu olarak en fazla, “fena olmamış” veya “bunun üzerinde biraz daha çalış” gibi cümleler söylediği olmuştu. Nitekim bu hikayeyi bitirdiğinde de ustanın ağzından hasretle beklenen o “beğendim” kelimesi çıkmamıştı:

“Bu yazdığın öykü bana İtalyan yazar Giovanni PAPAİNİ'nin ‘Kimsin Sen?’ isimli bir hikayesini hatırlattı. Hediyem ise bu hikayenin içinde olduğu kitabın ismini söylemek olsun: KAÇAN AYNA. Uzun zamandır yeni baskısı yapılmadı ve şu an internette satışı yok. Ben de geçenlerde kitaplığımda aradım bulamadım. Birisine verip vermediğimi de hatırlamıyorum. Sen bir şekilde bulabilirsen o kitabı al ve tekrar tekrar oku. Gerçek üstü ya da büyümlü gerçeklik dediğimiz türde öyküleri var... Sana çok katkısı olacaktır. Senin de hayal gücün kuvvetli. Bu hediye

kitap tavsiyemi özellikle sana veriyorum. Diğer arkadaşlar da isterlerse okuyabilirler elbette. Onlar için de faydalı olabilir.”

Dersten sonra diğer öğrenciler Saliha'yı tebrik ettiler ve kendileri de kitabı arayacaklarını söylediler. Hatta bulan olursa haftaya getirmesi ve gerekirse fotokopi ile çoğaltılması konusunda anlaştılar.

Saliha yaptığı araştırmada gördü ki, en son 16 yıl önce yani 1999 yılında yapılan baskısı da tükenen kitabın yeni baskıları yapılmamıştı ve internette satışı yapılmıyordu. Konuyu kitap okumayı seven arkadaşları ve yakınları ile paylaştı. Diğer öğrenciler de bunu yaptılar. İlk hafta sınıftaki hiçbir öğrenci kitabı bulamamıştı. Sonraki hafta ise sınıfın tek şair adayı olan Mustafa büyük bir sürpriz yaptı ve derse elinde o kitapla gelerek herkesi çok sevindirdi. Kitabı nasıl bulunduğunu ise meraklı bakışlar eşliğinde şiir okur gibi anlattı.

Bir lisede fizik öğretmeni olan arkadaşı Mehmet, bu kitabı bir ay önce bir sahaftan satın aldığını, bu kadar çok aranmış olmasını ilginç bulduğunu, kendisi de derviş isminde ve gerçekten de bir dervişi andıran satıcı ile ilginç bir diyalog yaşadığını söylemişti. Daha da ilginç kitap 1999 depreminde enkaz altından çıkarılmış ve kapağından hasar almış. Henüz okumaya fırsat bulamadığı bu kitabı iade edileceğine dair söz alarak vermeye razı olmuş.

Mustafa, Saliha'yı daha fazla merakta bırakmamak için kitabı ona teslim etti. O da kitabı eline aldığı anda garip bir duyguya kapıldı. Konu öyle bir hal almıştı ki sanki şu an elinde, okuyanı büyüleyecek sihirli bir kitap duruyordu. Birkaç haftadır gündemden düşmeyen ve onlarca kişi tarafından bir hafiye titizliği ile aranan bir kitap bu.

Kaldığı öğrenci yurduna döndüğünde rutin işlerini hallettikten sonra önsözden başlayarak heyecanla okumaya başladı. Kaçan Ayna isimli hikayeyi de, diğerlerini de çok merak ediyordu fakat doğal olarak

okumaya ‘Kimsin Sen?’ isimli hikayeden başlayacaktı. Her zaman yaptığı gibi kitabı şöyle baştan sona bir karıştırdı. Hikaye isimlerini inceledi ve hepsini çok ilginç buldu. Bunlar çoğu 10 sayfayı geçmeyen kısa hikayelerdi.

Saliha'nın dikkatini çeken bir şey daha oldu. Kitapta birçok cümlenin altı kurşun kalemle çizilmişti. Sayfa kenarlarına kısa notlar alınmıştı. İkinci el bir kitap için bu çok normaldi. Fakat ‘Kimsin Sen?’ isimli hikayenin son sayfasının altında tükenmez kalemle ve el yazısı ile yazılmış şu cümle vardı.

“Marmara depreminde bir yakınınız kaybolduysa ve bulamadıysanız (şu numarayı) aramanız rica olunur.”

Saliha bu cümleyi okuduğunda çok şaşırıldı. Önce yanlısı okuduğunu düşündü. Tekrar tekrar okudu. İnanmakta güçlük çekiyordu. Bu nasıl bir tevafuk diye mırıldandı defalarca. Bunu kim yazmış olabilirdi. Telefon numarası gerçek miydi? Gecenin bu vakti arasa olur muydu? Biri öylesine yazmıştı belki de. Bu kitap bir sahaftan alınmış ikinci el bir kitaptı sonuçta. Bu nedenle de kimliği belli olmayan çok fazla kişinin el ve göz izi vardı. Aklına sahaftaki adamın dervişliği geldi. Onun yazmış olma ihtimalini düşündü. Üstelik 1999 yılındaki Marmara depreminde hasar görmüş bir kitap söz konusuydu.

Babasını o depremde Adapazarı'nda kaybetmişti Saliha. Kafasının bu kadar karışması, kalbinin bu kadar hızla atması, ne yapacağını şaşırması bundandı. Bu kayıp, ölüm ile gelen bir kayıp değil enkazdan çıkarıldıktan sonra akıbeti bilinemediği için yaşanan bir kayıptı. Aradan geçen bunca yılda olay henüz çözülememişti. Anne kız, önce Adapazarı olmak üzere aranacak her yeri aramışlardı fakat babasını bulamamışlardı. Uzun araştırmalar sonunda, babasını enkazın yanında ağır yaralı halde bulan birine ulaşmışlardı. Bu kişi arabası ile onu hastaneye taşımış fakat kendisi de çok iyi

durumda olmadığı için onu kollarında taşıran hastane bahçesinde bayılmıştı. Kendine geldiğinde ise yanında kimse yoktu... Hastane de o sırada kayıtlar düzgün tutulmadığı için bu duruma bir açıklık getirememişti. Üstelik doluluk nedeni ile çoğu yaralı, bu hastaneden başka şehirlerdeki hastanelere aktarılmıştı. Bu aktarımlarda kimin hangi hastaneye aktarıldığına dair kayıtlarda da eksiklikler vardı. Saliha henüz altı yaşındaydı babası kaybolduğunda. Onun hayatta olduğuna inancı hiç eksilmedi. Her namazında dualarına dahil etti babasını.

Şimdi önünde duran bu kitap, bu hikaye, bu cümle ve sahaftaki derviş, 16 yıldır aradığı babasına çok yaklaştığını hissettirmişti ona. Bu kadar tevafukun başka izahı olmazdı.

Saliha dayanamadı aradı o numarayı fakat açan olmadı. Dükkanın numarası olmalı diye düşündü. Bu saatte kapalı olması normaldi. Mehmet'in ilginç bir diyalog yaşadık dediği geldi aklına. Sabahı bekleyemezdi, Mustafa'dan numarasını alarak Mehmet'i aradı. Kendisini tanıttı ve bu saatte rahatsız etmesinin nedenini kısaca izah etti.

Mehmet, dervişle olan diyalogunu ayrıntıları ile anlattı ona:

“Satıcı çok temiz yüzlü tatlı dilli bir adamdı. İsminin Derviş olduğunu söyledi. Gerçekten de ismi gibiydi, tavırlarıyla da, kıyafeti ile de eski zamanlardan kalma bir derviş andırıyordu. Kitabı incelediğimi görünce benimle konuşmaya başladı. Dediğine göre bu kitap bir deprem enkazından çıkmış. Kapağındaki ezik kısım bu nedenleymiş. Fakat içinde hasar yokmuş. Derviş bunları söyledikten sonra bu kitabı kendisine benzettiğini de söyledi. Benim şaşkın bakışlarım eşliğinde konuyu açıkladı. Kendi ifadesi ile o da 1999 depreminde hasar görmüş. Gözlerini Ankara'da bir hastanede açtığı hafızasını tamamen kaybetmiş olduğu anlaşılıyor. Vücudunda herhangi bir

hasar yokmuş. Kendisini tanıyan ve arayan hiç kimse çıkmamış. O hastanede bu sahafın sahibi ile tanışmış ve onunla İstanbul'a gelip yanında çalışmaya başlamış. 16 yıldır kim olduğuna dair bir bilgiye ulaşamamış. Sahaf çok yaşlanınca dükkanı tamamen ona bırakmış. Hikayesi çok dramatik fakat o çok sıradan bir şeyi anlatır gibi anlatıyordu. Buna rağmen son söyledikleri çok dokunaklıydı: Bu kitapta 'Kimsin Sen?' isimli öyküde, bir sabah uyanan ve çevresindeki herkesin onu tanımadığını söylemesi nedeni ile bir anda kimsesiz kalan, tanıdıkları arasında kendisini tanıyan kimseyi bulamayan bir adamın hikayesi var. Ben ondan da kötü durumdaydım, çünkü kimsenin beni tanımadığının yanında ben kendimi dahil hiç kimseyi tanı mıyordum. Benim sorum 'Kimim Ben?' sorusuydu... Bu hikayede benimle örtüşen çok şey vardı. Hiç belli olmaz, bir tevafuk olur, beni tanıyan birinin eline geçer diye, bu hikayenin son sayfasına depremde kaybolan yakını olanlar için bu dükkanın numarasını bile yazdım.”

Mehmet'in anlattıkları Saliha'nın ümidini o kadar artırmıştı ki, bir an Adapazarı'na arayarak annesine haber vermeyi bile düşündü. Fakat bunu yarın o sahafa gidip Derviş'le görüştüğünden sonra ve alnındaki, çocuklukta geçirdiği kazadan kalma—oldukça belirgin—yara izini teyit ettikten sonra yapmanın, daha doğru olacağını düşündü ve aramaktan vazgeçti.

Sabahı zor etti o gece. Mehmet'ten adresi almıştı. Telefon etmeden çıktı yola. Dükkana vardığında Derviş başka bir müşteri ile ilgilenmekteydi. Kitapları karıştırırken bir yandan da onu inceledi. Uzun saçları, sakalı ve kıyafeti ile çok farklı biri vardı karşısında. Fakat buna rağmen onun babası olduğuna dair kalbinde en ufak bir şüphe yoktu. Çok yakınına gelip de alnındaki o derin yara izini görünce göz yaşlarını daha fazla tutamadı.❖

Vazgeçme!..

EZGİ AKGÜL

Zihinlerimiz, birbiriyle yarışan reklam panolarının sıralandığı bir otoban gibi. Her reklam, “Benimle eksikliğini tamamla!” diye bağıyor kulağımızın dibinde. “Bu parfümü sık, bu kıyafeti giy, bu arabayı sür!” derken, bir adam elindeki sopayı kafamıza doğru savuruyor ve alnımızın tam ortasına isabet ettiriyor. “O işler öyle olmaz!” diyor.

Eksik zannettiğimiz yanlarımıza dayak atıp gidiyor adam.

Dönüp son bir bakış atıyor dijital hayatlarımıza, “Hayatı yakala” sloganlarının arasından adamın bakışını yakalamaya çalışıyoruz. Elimize tesbihini bırakıyor adam. Şehvetle taptıklarımızın fazlalığından mı ne, sihirbazların sopaları Musaların sopalarından daha çok etkiliyor bizi artık. Sanırım bundan dolayı da bir avuç kum tutmaya benziyor hayatlarımız. İsrarla avuçlarımızda tutmaya çalışıyor hayatımızı ve yine ısrarla parmaklarımızın arasında gitmesine şahitlik ediyoruz.

Kafamıza sopa atan adamın yaşamına

ve ölümüne özenirken buluyoruz kendimizi.

Her şeyin elimizin altında olduğunu zannetmenin ama hiçbir şeyin gerçekten elimizde olmadığını fark etmenin çaresizliğinden mi bilmem, yapay cennetlerimizde otururken burnumuza buram buram gerçek cennet kokuları geliyor adamın oturduğu koltuktan. Kendi tay tüyü kumaşından kalıp o tarafa doğru koşmak istiyorsun. Ruhun öyle üşüyor ki akan kanının sıcaklığı ruhunu ısıtsın elin yüzün toprağa bulaşsın istiyorsun.

“Dünyayı değiştiremezsin,” diyor adam giderken “kendi ölümünü onurlandırmak dışında bir çabaya girme, çünkü buralar böyle,” diye ekliyor. “Hayatının anlamını ölüme anlam yüklersen bulursun,” diyor kameraya son defa bakarak. “Son bir hamleyi yapmaktan, umut etmekten, çabalamaktan vazgeçme,” diye ekliyor.

Mesajı aldığı oranda hayat anlam buluyor, Bismillah kıymetleniyor.

Bismillah...❖

Dinin Medyatikleşmesi

ÂDEM ÖZKAN

“Medya, kişinin cenneti de cehennemi de olabilir. Teslim olmayın, teslim alın.”
— Âdem Özkan

MEDYATİKLEŞME

Yaşadığımız bu çağ, medya çağıdır ve hemen her şeyin medyatikleştiği bir çağdır!

Medyada görünür, duyulur ve okunur olma anlamına gelen medyatikleşme, iletişim ortamlarında kültürlerin ne şekilde etkilendiğini ortaya koyan bir kavramdır. İletişimin daha çok medya eksenli oluşunu ele alır. Medya içeriği hiçbir zaman tarafsız ve masum değildir, sunulduğu mecranın kodlamaları ile doludur. Demokratik toplumlarda medya; yasama, yürütme ve yargıdan sonra dördüncü güç olarak görülür. Gerçekte ise birinci güç gibi bir işlevselliğe sahiptir.

Kültürü oluşturan en önemli öğelerden birisi hiç şüphesiz ki, dindir. Dine ait mesajların, hedef kitlesi olan insana ulaştırılması da inananları için son derece önemli bir görevdir. Dini değerlerin, muhatabına ulaşması ancak iletişimle mümkündür. Bugün iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişme ve değişimler, dinlerin ve inançların yapısını

da etkilemiştir. Geleneksel medyada için uzmanları söz sahibi iken, sosyal medyada hiçbir konuda uzmanlık ve yetkinlik aranmaksızın içerikler üretilip sunulmaktadır. Bu durum, çoğu zaman manipülasyonlara yol açarak, bütün insanlık için büyük bir tehlike oluşturmaktadır. Gündelik yaşantımızdaki inanç ve davranış değerleri, medyanın etkiyici gücü ile sürekli yıpratılmaktadır. Bu değişimi, Batı eksenli sekülerleşme süreci olarak da değerlendirebiliriz.

MEDYATİKLEŞMEDE DİN DİLİ

Medya araçlarının her mecrasında kullanılan din dili, çağına uygun hale getirilmelidir. Asırlar öncesinde kalan din dili, tamamen zamanın dışında kalmakta ve çok ciddi iletişim sorunlarına sebep olmaktadır. Başta Diyanet vaizleri, İmam Hatip Lisesi öğretmenleri, İlahiyat Fakültesi hocaları, dini tebliğ konumunda olanlar ve medya alanında dini içerikli çalışmalar yapan herkes bu konuda kendisini mutlaka yenilemelidir. Geleneksel din dilinin, günümüz

gençliğinin ve insanların dini ‘soru ve inanç problemlerine cevap vermekten çok uzak olduğu açık ve nettir. Yakınlarda yaşanan ve kamuoyunu uzun süre kendisiyle meşgul eden bir olayı burada zikretmek gerekiyor:

İki tane gencecik kıza kesen ve kendisi de İstanbul surlarında intihar eden ‘sur katili’ muhafazakâr bir ailenin çocuğu ve Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencisidir. Bu kadarı bile yüzleri kızartmaya yetiyor aslında. Babası bu olaylardan bir süre önce oğullarının kendisine ve annesine iman esaslarıyla ilgili çeşitli sorular sorduğunu, fakat aile olarak bunlara cevap veremediklerini anlatıyor. Peki ya okuduğu okuldaki hocalar! Onlara ne demeli? Bu olayın perde arkası ortaya çıkardı ki, bu hadise bireysel bir olay değil. Dünya boşluk kabul etmiyor. Sizin doldurmadığınız yeri, başkaları en acı şekilde dolduruyor. Artık devlet de, millet de acilen üzerine düşenleri yapmalı. Bütün insanlığın “Doğru İslam” nefesine muhtaç olduğu bir dünyada ne kaybedilecek zaman, ne de boşa harcancak bir imkân asla olmamalıdır.

‘İlim Şehrinin Kapısı’ Hz Ali: “Çocuklarınızı yaşadığınız zamana göre değil, onların yaşadığı zamana göre eğitin” diyerek çağları kucaklayan bir güncelleme anlayışının altını çiziyor. “Dün, dün de kaldı, bugün yeni şeyler söylemek zamanı” diyen Hz. Mevlana, “Doğrudan doğruya Kur’an’dan alıp ilhamı, Asrın idrakine söyletmeliyiz İslam’ı” diyen Mehmed Akif bu mesajı alıp, yaşayıp kendilerinden sonraki nesillere de yol gösteren müstesna isimlerdir.

Şehit kanlarıyla sulanmış bu güzel vatanımızda asırlar içerisinde bütün insanlığın birikmiş inanç problemlerine, soru ve sorunlarına dinin, bilimin, akıl ve mantığın süzgecinden geçirilerek verilen cevapların yer aldığı muhteşem bir eser mevcuttur.

Buna rağmen yararlanmaktan ısrarla uzak duru-

luyor. Hazinesinin üzerinde oturup aklıktan ölen insan misali halimiz. Gençlerimizi ve bütün dünyayı şeytanın peşine sürükleyerek, insanlığın kıyameti için ateşe gazyağı döken yılan ve akrep tabiatlı olanlar bu eserlerden insanımızı uzak tutmak için her yolu deniyorlar. Tamam, bu tabiatta olanları anlıyoruz da safdilce bunların tuzağına düşen ehli imana ne demeli? Şifasını elinin tersiyle iterek, celladına kucak açmak hangi idrakin eseri olabilir? Çağına ve çağdaşlarına yetmeyen, hitap etmeyen bu din dili hala terk edilmeyecek mi? Körler sağır- lar diyaloğu kime ne kazandıracak? Daha kaç gencin dinden çıkıp sapkın inançlara kapılarak dünyalarını ve dünyamızı karartıp, ebedi hayatlarını yok etmelerine göz yumulacak? Bu yangın görüldüğü gibi öyle uzaklarda değil. İmam Hatiplerde de Kur’an Kurslarında da kol geziyor, kurban arıyor. Düzelmek ve düzeltmek için boşa geçecek bir an bile yok.

İman ve ihlas vadisinde, eşsiz şefkat ve merhametiyle çağının dilini keşfederek başta gençlere ve bütün insanlığa seslenen Bediüzzaman: “İman hakikatlerine büyük bir inatla savaşılanların fikirlerine karşı, atom bombası gibi tesirli fikirler olmalı ki, onların bu temelsiz inkârlarını kökünden parça parça ederek tecavüzlerini durdursun ve bir kısmının imanının kurtulmasına vesile olsun” diyerek yeni bir anlayışın adresini sunuyor. Bu konudaki içtenliğini şu satırlarda görmek mümkün:

“Karşımda müthiş bir yangın var; alevleri göklere yükseliyor. İçinde evlâdım yanıyor, imanım tutuşmuş yanıyor. O yangını söndürmeye, imanımı kurtarmaya koşuyorum. Yolda birisi beni kösteklemek istemiş de, ayağım ona çarpmış; ne ehemmiyeti var? O müthiş yangın karşısında bu küçük hâdise bir kıymet ifade eder mi?”

MEDYATİKLEŞMENİN OLUMLU TARAF LARI

Medyatikleşmeye dini açıdan pozitif

olarak bakıldığına; dine hizmet etmek isteyenler, medya sayesinde önceden ulaşılamadıkları farklı kesimlere ve geniş kitlelere artık rahatça ulaşabilmekteler. Din, bu sayede coğrafya ve etnik sınırların dışına çıkarak değişik grupları etkileyebilmektedir. Bu durum, insanların inanç soruları ve problemleri hakkındaki cevapları istedikleri anda alanın uzmanlarından geniş ve ayrıntılı bilgi olarak almasını sağlamaktadır. Eskiden sadece belli kesimlerce bilinen bilgiler ve dinlenebilen kişiler, medya sayesinde isteyen herkese ulaşabilmektedir. Böylece, dinin hedeflediği tebliğ ve irşat hizmetlerini daha kolay ve daha ulaşılabilir yaparak, dini bilginin kitleselleşmesine imkân sunmaktadır. Bu durumu, medyanın dine karşı olumlu etkisi olarak değerlendirebiliriz.

MEDYATİKLEŞMENİN OLUMSUZ TARAPLARI

Dinin medyatikleşmesi ne yazık ki, her zaman olumlu olmaz ve din, medyanın sunumuyla birlikte kimi zaman araçsallaşarak sıradanlaşır. Oysaki Merhum Doç. Dr. Emin Işık Hocamın tabiriyle: *“Din, toprağın üstündeki orman gibidir. Orman gidince erozyon başlar. Din gidince de kültür erozyonu başlar.”*

Bu konuda uzun yıllar önce yaşadığım bir örneği burada zikretmeden geçemeyeceğim: Lise yıllarımda gazetecilikle ilgilenirken, şehrin yeni palazlanmaya başlayan ve dindar olduğunu gördüğüm esnaflarından birisi beni görünce: *“Ben şu kadar kimsesiz çocuğu giydirip ihtiyaçlarını karşıladım. Başta siz ve birçok gazeteci arkadaş gelmediniz ve bunu haber yapmadınız”* dedi. Yaptığı bu iyiliği Allah için değil de adeta insanların duyup bilmesi için yapmışçasına bir öfkeyle söyledi. Bu tavrı beni ta o zamanlar hem çok üzmüş, hem de rahatsız etmişti. Medyatikleşme işte böyle bir şeydi.

Bugün özellikle sosyal medyada gizli saklı diye bir şey yok artık. Yapılan her ne varsa, teşhircilik ve riyakârlık duygusuyla

insanların önüne seriliyor. Bu şekliyle ne kadar insani ve dini değer varsa yerle bir ediliyor. Oysaki din gerçeği, dindarlar tarafından temsil edilen bir gerçeklik olarak karşımızda duruyor. Medya sarhoşluğuna kapılan sözüm ona bir kısım dindarlar, dine de dindarlık algısını da bu şekilde çok ciddi zararlar veriyorlar. Dinin ve dindarlığın temel esası olan ‘samimiyet’ diğer adıyla ‘ihlas’ her geçen gün azalıyor. O, yok olunca, yapılan şeyler ne kadar çok da olsa, ruhsuz bir cesede benziyor. Yaşamadığını konuşan, boş laf yığınınından başka sermayesi olmayan, yapmadığı şeyleri görünür kılmak için sürekli medya cambazlığı yapanlar, ne kendilerine, ne de başkalarına asla iyilik yapmıyorlar. Bu anlamda medyatikleştirilen din ve dindarlık yaklaşımından kesinlikle uzak durulmalıdır. Çünkü bunun ne dünyevi, ne de uhrevi bir karşılığı yoktur. Tabiri caizse ‘boşa kürek çekmektir.’

Son günlerde ülkemizde yaşanan şiddet, ahlaksızlık ve sapkınlığın milletçe bizleri derinden sarstığı büyük imtihanlardan geçiyoruz. Dindarlar olarak herkesin kendisini tam da çek etme zamanı. Bu insanlara, bu gençlere neden sığınılacak sıcak bir liman alternatifini bulamıyoruz. Denize düşen neden yılanı sarılıyor? Nelerden uzaklaşıldı da bu gençler dindarlardan kaçır hale geldi? Bu soruların cevabı aranmalı ve acilen çözüm yolları bulunmalı değil mi?

Dindarlar medyada yer alabilmek için çoğu kere medyanın sınırlarına uymak zorunda kalır. Medya ise sırf dini içerikleri izleyen kitleyi kaybetmemek için asgari düzeyde dine saygı gösterisinde bulunur. Bu saygı ise araçsallaştırılmış dinden elde edilen değerleri kaybetmemek adına gösterilen ikiye bölümlü bir yaklaşımdır. Medya, yılbaşında kesilen hindileri şirinleştirir, Kurban Bayramında kesilen kurbanları ise vahşileştirir. Noel Babayı sevimli, Din Hocasını sevimsiz ve iğrenç olarak sunar. İki ucu keskin bir bıçak gibidir medya. Daima denge,

daima dikkatli olmayı gerektirir. Medya, kişinin, kişilerin cenneti de cehennemi de olabilir. Teslim olmayın, teslim alın.

MEDYA ETKİSİNİ ANLAMAK

Çizgi filmler ve dijital oyunlar, tam bir gelecek tasarımıdır. Medyanın çocuklar ve gençler üzerindeki etkisi, öğretmenlerden, bilim adamından, din adamından ve kanat önderlerinden çok daha önemli bir konuma gelmiş bulunmaktadır. Böylesine önemli bir konuda Batı yine bu işe büyük yatırımlar yapmaktadır. Burada yapacakları iş yine İslamofobik ince ayar çalışmalar olacaktır. Bu durumu Müslüman camianın da bir an önce öngörüp tamir ve ıslah yönünde çok ciddi çalışmalara başlaması gerekir. Zira dünya boşluk kabul etmiyor. Sizin boş bıraktığınızı başkaları daha cazip aldatmacalarla çabucak dolduruyor. Müslüman camia, melek gibi tertemiz çocuklarını kendi evlerinde, sağladıkları kendi imkânlarıyla göre göre kaybediyor. Oyun kuralına göre oynanmalı. Düşmanınızı yakından tanıdığınız nispette mücadele edebilirsiniz. “Su uyur, düşman uyumaz” atasözü, bir an dahi hatırımızdan çıkmamalı.

SOSYAL MEDYAYI İYİ OKUMAK

Medya merkezli dünyamızda; kişisel bilgisayarlar ve mobil cihazların hızlı internet bağlantılarıyla sahne alan sosyal medya; eğitim, din, sağlık, spor, sanat ve siyaset gibi alanlarda etkileşimi artırmaktadır. Türkiye’deki kullanıcılar sosyal medyayı daha çok, moda, magazin, yemek ve dini alanlarda kullanmaktadır. Sosyal Medyanın ana kitlesi 11-25 yaş arası olan kesimlerdir.

Postmodern dünyanın dindarlığı haline gelen sosyal medya dindarlığı, çoğu zaman yapıyor-muş gibi gözükmeden başka bir şey değildir. Bu çeşit dindarlık, daha çok pazarlama dindarlığı ve gösterişçi dindarlıktır. Sosyal medyada pazarladığı dini söyleme ne kadar beğeni alırsa, ya da dini söylemi ne kadar paylaşırsa o kadar

dindar olduğuna inanmaktadır. Bu da dindarlığın gösteriş ve popülizme dönüşürülmesidir. Fıllı ibadetlerden oluşan asıl dindarlık ise sosyal medyada yerini sloganik söylem ve süslü sosyal paylaşımlardan oluşan dindarlığa bırakmıştır.

Sosyal medya aynı zamanda mahremiyetleri ihlal alanıdır. Başka bir zamanda evini ortamını başkasına asla gösterip teşhir etmeyenler, sosyal medyada bunu gayet rahat bir şekilde yapabilmektedir. Yapılan araştırmalar göstermektedir ki, sosyal medya; fikir ve düşüncelerimizi etkileyerek, din algısının şekillenmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

MEDYAYI ÇÖZEN KAZANIR

Diyanetin yaptırdığı *“DİNİ HAYAT ARAŞTIRMASI”* halkımızın dini ihtiyaçlarına cevabı, daha çok medya üzerinden aldığını ortaya koymuştur. Bu durumda hepimiz ‘şapkamızı önümüze koyup düşünmek’ zorundayız. Medyatikleşmeye mani olmak, asla mümkün değildir. O takdirde, onu katilin elindeki bıçak olmaktan kurtarıp, cerrahın elindeki şifalı alete dönüştürmenin gayreti içerisinde olmalıyız.

Medya araçlarından azami derecede yararlanıp, zararlarından uzak kalabilmek için öncelikle; çocuklar ve gençler başta olmak üzere, bütün insanlığı kuşatacak dini içerikli ciddi çalışmalar üretilmelidir. Bu alan için yatırımlar yapılmalı ve önemli organizasyonlara gidilmelidir. Gökten yere düşen her şeyin bir alıcısı olduğu gibi, üretilen her içeriğin de bir muhatabı olacağı asla unutulmamalıdır. Kimin hangi yol ve sebeple hidayete ulaşacağı bilinmez.

Aile ortamında ve eğitim kurumlarında medya ile ilgili olarak dikkat edilmesi gereken önemli ana başlıkları da burada zikretmekte fayda mülhaza ediyorum. Bunlar:

Medya okur-yazarlığı, İnternet okur-yazarlığı, Dijital okur-yazarlık ve Bilgi okur-yazarlığıdır.❖

Prefrontal Korteks Ne İşe Yarar?

PROF. DR. SEFA SAYGILI

İnsan beyni 1400 gr'dır. Evrimcilerin insanın en yakın atası(!) olarak tanımladıkları şempanzenin beyni ise yalnızca 400 gr'dır. Şempanze beyni ile insan beyni arasındaki fark sadece ağırlıktan ibaret değildir. Asıl dikkat çekici ayrıcalık, beynin ön kısmındaki Prefrontal Korteksin insanda olmasıdır. Bu ön alın lobu insana has bir özelliktir.

Prefrontal Korteksin ne işe yaradığı önceleri bilinmiyordu. Bilim adamları ona "suskun bölge" diyorlardı.

Beynin başka bölgeleri beyin ameliyatları sırasında elektrotlarla uyarıldığında vücudun ilgili kısımları hareket etmekteydi. Ama bu "suskun bölge" hiçbir uyarı karşısında ne işe yaradığına dair bir ipucu vermiyordu. Ne kadar uyarılırsa uyarılın vücuttan "çıt" çıkmıyordu. Yalnızca araştırmayı yapan bilim adamlarından bazı sesler çıkmaktaydı "Tanrım çıldırmak üzereyim, ne işe yarar bu Prefrontal Korteks!"

Sağ ve sol frontal (alın) loblarından biri veya ikisi zedelenmiş kişileri, kadın erkek demeden inceleyen doktorlar, herhangi bir

arıza belirtisine rastlayamamanın şaşkınlığını yaşıyorlardı. Hastalar eskisi gibi, hesap yapabiliyor, okuyup yazabiliyor, mesleklerini en ufak bir zorluk çekmeden yapabiliyorlardı. Tekrar tekrar yapılan testlerde, anormal hiçbir bulguya rastlanmadı.

Evrimcilere gün doğmuştu. Hemen açıklama üstüne açıklama yapmaya başladılar. Prefrontal Korteks Evrimin en geç ve en son ürünüydü. Ve tesadüf bu ya, Prefrontal Kortekse yapacak bir iş düşmemişti. Düşünabiliyor musunuz, evrimcilere göre beyin gibi, milyarlarca nöronun aralıksız faaliyetini sürdürdüğü bir organda lüzumsuz bir parça vardı! Zaten beynimizin hepsini kullanmıyorduk. Evrim bu bölgeyi geliştirmişti ama daha taze olduğundan henüz kullanamıyorduk. Belki birkaç milyon yıl sonunda hem beynimizin tamamını kullanabilecek hem de Prefrontal Korteksin ne işe yaradığını öğrenebilecektik.

Fakat evrimi içlerine sindiremeyen bazı sorgulayıcı bilim adamları vardı ki, onlar pes etmediler. Araştırmalarına devam ettiler.

Elde edilen ilk bulgu şuydu: Ön beyin loblarının çok ağır zedelenmesi durumunda, hastada kişilik değişimlerinin izlerine rastlanıyordu. Böyle bir hastanın yakınları şunları söylüyordu:

"Kazadan sonra bambaşka biri oldu. Ağırlaştı, huysuzlaştı, suskunlaştı, her şeye kayıtsız biri oldu çıktı... Çevresiyle ilgilendiği bile yok. Üstelik edepsizleşti, ayıp nedir bilmiyor."

Bu araştırmalar sonunda denilebilirdi ki; Prefrontal Korteks alın loblarının en "insana has" bölgesiydi. Duygusallık, özeleştirme melekesi, ahlâkî kriterlere karşı hassasiyet, fedakârlık, başkalarının kederine kayıtsız kalmama gibi ancak bir insanda görülebilecek ruhsal melekelerin Prefrontal Korteks ile mutlaka bir ilintisi olmalıydı.

Lobotomili Hastalar

Psikiyatrik hastaların tedavisinde kullanılan bugünkü modern ilaçlar henüz geliştirilmeden önce, bu tür hastalar cerrahî yollarla tedavi edilmeye çalışılırdı. Lobotomi ameliyatları bu yöntemlerden biriydi.

Hastanın frontal loblarını beynin geri kalan kısımlarına bağlayan beyaz sinir liflerini kesme şeklinde yapıyordu. Prefrontal Korteksin önemi, bu şekilde tedavi edilmeye çalışılan hastalar üzerinde yapılan araştırmalar sonucunda daha iyi anlaşıldı.

1960'lara kadar frontal lobotomi; depresyon, anksiyete, fobiler ve saldırganlık gibi geniş yelpazeli, çok yoğun ve ısrarlı duygusal reaksiyonların tedavisinde tercih edilen bir metottu. 1936 ile 1978 yılları arasında ABD'de 35.000 kişi bu cerrahî müdahaleden geçirildi. Bu hastalar üzerinde yapılan değerlendirmeler, hastalarda şu önemli zihni değişiklikleri ortaya çıktığını gösterdi ve bu tip ameliyatlardan katıyetle vazgeçildi:

- 1- Hastalar karmaşık problem çözme yeteneklerini kaybediyorlardı.
- 2- Belirli hedeflere ulaşmak için gerekli görev sıralamasını yapamıyorlardı.
- 3- Aynı anda birden fazla görevi paralel bir şekilde yürütmeyi öğrenemiyorlardı.

4- Bazılarında saldırganlık aşırı şekilde azalıyordu. Hırslarını yitirenler oluyordu.

5- Ahlakî değerlerini kaybetmelerine bağlı olarak, cinsellik ve tuvalet davranışları ile ilgili konularda çekingenliklerinin azalmasıyla birlikte, buldukları ortamlarda problemler ve uyumsuzluklar yaşıyorlardı.

6- Konuşulana anlayabilmelerine rağmen, uzun bir düşünce zincirini sürdürüyorlardı. Ruh halleri ani değişimler gösteriyor, sevecenlikten kızgınlığa, coşkudan deliliğe doğru değişimler yaşıyorlardı.

7- Daha önceki hayatlarından kalma fonksiyonlarını iş hayatlarını sürdürdükleri halde, bunları yaparken amaçsızdılar.

Anlaşıldığı kadarıyla alınımızdaki beyin parçası, hür irademizin organıydı. Beyin kabuğunun (korteks) öteki bölgelerindeki doluluğun aksine hemen hemen boş ve belli bir fonksiyona ayrılmamış oluşu, organlarımız içinde insanî niteliklere en çok karşılık gelen olmasındandır. Hiçbir belli amaca hizmet etmediği için, her amaca açıktır. Belli bir göreve tahsis edilmemiş bu beyin parçasının esnekliği ve uyum sağlama yeteneği öylesine büyüktür ki, hasara uğramış beyin bölgelerinin fonksiyonları şaşırtıcı oranda, alınımızın arkasındaki beyin bölgesinin faal durumu koruyan bölgelerince devralınabilmektedir. Bu suskun zannedilen beyin parçası, birkaç milyar sinir hücresiyle birlikte, insan davranışlarının o geniş yelpazesindeki çeşitli imkânların maddî temelini oluşturur.

Yaratıcıya inanmaktan, puta tapmaya; çürütülmüş oluşuna rağmen evrim teorisinin peşinde sürüklenmekten, dürüst bir bilim adamı olmaya; cinayet işlemekten, sanat eseri ortaya koymaya; bir ideal uğruna kendini feda etmekten, binlerce insanın hakkını gasp etmeye kadar hemen sınırsız bir zemin üzerinde hareket edebilme yeteneğimizi de alınımızın içine yerleştirilmiş bu beyin parçası ile gerçekleştiririz.

İnsan mükemmel yaratılmış, sırlarla dolu bir varlıktır ve trilyonlarca hücresi ile bunu haykırmaktadır.❖

Hayatın Kaynağı

Tefekkürname

MEHMET SİNAN

“...Ölümü ve hayatı yarattı...” (Mülk; 2)

Hayatı ve ölümü tarif ederken genellikle hayatı esas alırız. Hayat, doğum ile ölüm arasında gerçekleşir; ölüm ise hayatın sona ermesidir. Bizim için ikisi arasındaki ilişki zamanla bağlantılıdır, bu sebeple önce yaşarız sonra ölürüz. Zaman, hayat ile birlikte düşünüldüğünde ömür, ölümle birlikte düşünüldüğünde ecel olarak isimlendirilir.

Cenab-ı Hak, Kuran-ı Kerim’de bu tarifi çok ötesinde bir manaya işaret ediyor: Öncelikle “yarattı” ifadesinden her ikisinin de mahlûk olduğunu anlıyoruz. Önce ölümün sonra hayatın zikredilmesi ise bizi bu iki mahlûku farklı açılardan tefekkür edip anlamaya davet ediyor. Hayata ve ölüme kendimizi merkeze koyarak bakarsak, hayat olmazsa ölüm de olmaz ve ölüm olmazsa hayat hiç bitmez diye düşünürüz. Ancak, sıralamayı değiştirirsek çok farklı bir mana ufku açılacak ve doğru bildiklerimizi yeniden değerlendirmemiz gerekecektir.

Hayat olmazsa ölüm olmaz ifadesi doğrudur ama eksiktir. Tamamlamak için şu so-

ruyu sormak gerekir: Ölüm olmazsa hayat olur mu?

Bu sorunun cevabını ararken farklı kriterler açısından değerlendirme yapabiliriz. Bu bakış açılarından birisi rızıktır. Rızık, hayatın devamı için olmazsa olmaz derecesinde önemlidir ve hayatın hakkı olarak verilir. Şimdi bir an için ölümün dünya yüzünden safha safha kaldırıldığını hayal edelim ve önce bitkilerin ölümsüz olduğunu farz edelim. Bitkiler ölmeyince bitki ile beslenen canlılar rızıklarını temin edemeyecekler ve hayatlarının devamı mümkün olmayacak. Hem bitkiler hem hayvanlar ölümsüz olsa, başta insanlar olmak üzere tüm canlılar rıziksız kalır. Bu durumda insan hayatı da devam edemez. Aynı durum denizler için de düşünülebilir. Hiçbir balık ölmezse hiçbir balığın karnı doymaz. Yani tüm canlıların hayatının devamı başka canlıların ölmesine bağlıdır ve bu noktadan bakıldığında ölüm aslında hayatın kaynağıdır.

Ölüm ve hayatı tefekkür ederken hayatın çoğalmasını nazara alırsak benzer bir

neticeye ulaşıyoruz. Bir tür ağaçtan başlatalım ve çınar ağaçlarının ölümsüz olduğunu hayal edelim. Bu durumda ilk çınardan bugüne kadar yaratılan tüm çınar ağaçları hala yaşıyor olacak ve muhtemelen dünyada başka ağaca yer kalmayacaktı. Aynı şekilde, bir balık türü bile ölümsüz olsa, denizler balıkla dolar ve diğer balıklar şöyle dursun, suya bile yer kalmazdı. Tüm canlıların ölümsüz olduğu durumda dünyanın nasıl bir yer olacağını hayal bile edemeyiz. Yalnız şunu bilebiliriz ki; böyle bir durumda mevcutlar ölmeyeceğine göre canlılar çoğalmayacak, yeni hayatlar yaratılmayacaktır. Yani bazı hayatların sona ermesi manasına gelen ölüm, aynı zamanda başka hayatların yaratılması için bir başlama noktası olacaktır. Bir başka deyişle ölümün varlığı hayatın çoğalması ve tekemmül etmesi için gerek şarttır.

İnsanoğlunun ölümsüz olması nazara alınırsa, dünyanın binlerce yaşında ihtiyaçlarla dolması hayal edilebilir. Yaşlanmış, güçsüzleşmiş, bakıma muhtaç insanlar için yaşamak azaba dönüşecek, bu insanlarla birlikte yaşamaya mecbur kalan gençlerin yükü ise dayanılmaz hale gelecektir. Bu açıdan değerlendirildiğinde ölüm olmadan hayatın değerinin ortaya çıkmayacağı, onu kıymetli yapanın ölüm olduğu anlaşılır.

Bunlar gibi çok farklı konulardan çok misaller sıralanabilir. Bu misaller bize hayat ve ölümün birbirinin hem sebebi hem neticesi olduğunu anlatmaktadır. Yine de insan, hayatın ebedi olmasını ister ve ölümden kaçır. Ebedi hayat ise bu dünyada mümkün değildir. Çünkü dünya, hem ebedi hayat için dardır, hem de kendisi fani olması sebebiyle sınırlı bir zamana sahiptir. Ebedi hayat ancak ahirette mümkündür. Biz ahirete ulaştıracak yolun ilk kapısını açacak anahtar ise ölümün kendisidir.❖

Mısraların Anlam Yüklü Dünyası

MEHMET KERİMOĞLU

Mâdûnuna hîç eyleme davâ-yı tefevvuk

*İlmen sana fâik olan akrânını seyret
Tâvûs gibi ârâyîş-i rengînini görme
Bak âyine-i ibrete noksânını seyret*
— Ayaşlı Şâkir

Günümüz Türkçesiyle:

“Senden aşağıda olanlara üstünlük taslama; ilim olarak senden üstün olan akranlarına bak. Tavus kuşu gibi sadece süslü ve renkli tüylerine bakıp onlarla övünme; ibret aynasına bak ders al ve kendi eksik yönlerini gör.”

İnsanın makam, mevki ve ilim olarak kendisinden daha aşağıda olanlara üstünlük taslaması kabul edilir şey değildir. İnsana yakışan ilim itibarıyla kendisinden üstün olanlara bakıp onların seviyesine çıkmaya çalışmaktır. Herkesin kendi eksikliklerini görmek için ibret aynasına bakması ve ders çıkarması gerekir.

...

Senden ednâyı görüp şükr ile dem-sâz olmak

Senden a'lâlâra reşk eylemenün merhemidür
— Nâbî

“Senden daha alt konumda olanlara bakıp hâline şükretmek; senden yüksektekilere karşı oluşan kıskançlık hastalığının ilacıdır.”❖

Lotus Bitkisinde

Otomatik Temizlenme (Self-Cleaning) Sistemi

PROF. DR. FATİH SATIL

İnsanoğlu ilk varoluşundan bu yana kendisine bahşedilen “merak ve keşif duygusu” ile yeryüzünü gözlemleyerek tabiattan ve varlıklardan esinlenmeyi ve onu taklit ederek yaşamına uygulamayı öğrenmiştir. 19. yüzyılda doğanın taklidi sadece estetik açıdan yani sanat alanında uygulanıyordu. Dönemin ressam ve mimarları doğadaki güzelliklerden etkilenmiş, yaptıkları eserlerde bu yapıların dış görünüşlerini örnek almışlardı. Ama varlıklardaki tasarımların taklidinin insanlar için fayda sağlayacağı, ancak bu varlıkların moleküler ve mikro seviyede incelenmesiyle anlaşılabilir. Çünkü varlıklardaki tasarımlar, detaya inildikçe daha da dikkat çekici bir boyut kazanmaktadır.

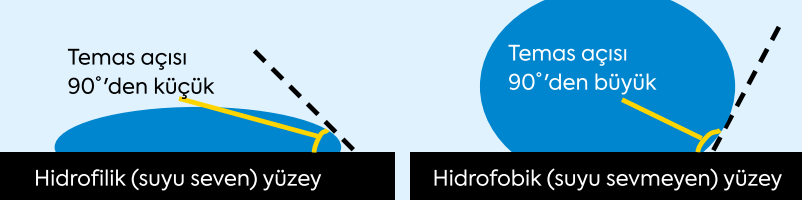
İşte tabiattaki canlı ve cansız varlıkları inceleyip, sonra da bunlardaki tasarımları taklit ederek veya bunlardan ilham alarak insanların problemlerine çözüm getirmeyi amaçlayan bu bilim dalına BİYOMİMİKİRİ/BİYOMİME-

TİK denir.

Biyomimikri, zamanla doğada test edilmiş ve başarılı olmuş model ve stratejileri taklit ederek, sürdürülebilir ve yenilikçi çözümler üretmeyi hedefleyen bir yaklaşımdır. Günümüzde bu bilim, sanat, mimari dışında teknoloji, yapay zekâ, nanoteknoloji, robotik, endüstri, askeri araştırmalar ve ulaşım gibi alanlarda kullanılmaktadır.

Yeryüzündeki pek çok canlının dış yüzeyleri ya da derileri, dış etkenlere karşı canlıyı koruyacak şekilde çeşitli tabakalarla muhafaza altına alınmıştır. Örneğin birçok bitki yapraklarının dış yüzeyleri kutikula ya da mum denilen cilalı bir tabakayla kaplanmıştır. Bu sayede bitkiler hem ıslanmaya hem de aşırı su kaybına karşı korunurlar.

Su damlasının farklı yüzeylerle etkileşimi

LOTUS YAPRAKLARINDA ÖZEL YÜZEY KORUMA YAPISI

Lotus bitkisinin çamurlu ortamlarda yetiştiği halde temiz ve berrak oluşu Bonn Üniversitesi'nden Dr. Wilhelm Barthlott'un dikkatini çekmiştir. Dr. Barthlott, yaprak yüzeyinde yapmış olduğu mikroskobik çalışmalarda yaprak yüzeylerinin papilla adı verilen çok küçük tepeciklerle kaplı olduğunu gördü. Bu papillalar ayrıca mumsu bir madde ile kaplıydı. Yaprak yüzeyindeki bu mikro yapılar, bugün “LOTUS ETKİSİ” dediğimiz kendi kendini temizleme sisteminin ta kendisiydi. Yani papil denilen bu yüzey yapıları sayesinde yaprak yüzeyinde su damlaları yuvarlanarak kayıp akar ve yüzeydeki tüm kirler de temizlenmiş olur. Şimdi gelin bu mekanizmayı bilimsel yolla açıklamaya çalışalım:

Su molekülüne verilmiş olan özellik gereği su, polar moleküllerle hidrojen bağıları oluşturabilir ancak süper hidrofobik yüzeyler genellikle hidrojen bağı oluşturamazlar. Bu özellik nedeniyle, su molekülleri de yüzeylerle neredeyse etkileşime girmez ve boncuk gibi küresel damlacıklar haline gelirler. İşte Lotus etkisi denilen bu yapraklardaki süper hidrofobik ve su itici yapı sayesinde su damlaları da yüzeyde kolayca yuvarlanarak kayar ve yüzeydeki kir parçacıkları sürüklenip temizlenmiş olur.

LOTUS YAPRAĞINDAN İLHAMLA ÜRETİLEN KENDİ KENDİNİ TEMİZLEYEN DIŞ CEPHE BOYASI

Lotus bitkisinin bu özelliği araştırmacılar ilham kaynağı olmuş ve yağmur sularını kullanarak öncelikle üzerindeki kirleri temizleyen bina yüzeyleri geliştirilmiştir. Böylece parmak izi bırakmayan ve kirlenmeyen “Lotusan” adında, uzun yıllar kendisini temiz tutacağı garantisi verilen dış cephe malzemesi üretilmiştir. Ayrıca bitki yüzeylerinden alınan bu ilhamla; su geçirmez kumaşlar, kir tutmayan ayakkabılar gibi ıslanmayan ve leke tutmayan nanoteknolojik malzemeler ve giysiler üretilmiştir.

Sonuçta yeryüzünün en gelişmiş canlısı olarak kabul edilen insanın sözde kendinden daha ilkel olması gereken canlıları taklit etmeye çalışması, onlardan ilham alması oldukça ilginç. Bu noktada Leonardo da Vinci'nin şu anlamlı sözünü de hatırlamak lazım: “İnsan zekâsı, doğadaki tasarımlardan daha güzel, daha basit ya da daha direkt bir keşfe asla imza atamayacak. Çünkü doğadaki tasarımlarda ne bir şey eksiktir ne de bir şey fazladır.” Leonardo da Vinci'nin bu sözünden tabiattaki ilahi düzenin arkasındaki ilahi gücü gördüğünü anlıyoruz.

Yüce Kitabımız Kur'an-ı Kerim'de de tabiata ve canlı varlıklara bakarak düşünüp ibret almamız ve düşünmemiz konusunda teşviklerde bulunan; “(İnsanlar) devenin nasıl yaratıldığına, göğün nasıl yükseltildiğine, dağların nasıl dikildiğine, yeryüzünün nasıl yayıldığına bir bakmazlar mı?” (Gâşiyeye 17-20) gibi birçok ayet vardır. Benzer şekilde Nahl suresindeki “Sizin için yeryüzünde çeşitli renk ve biçimlerle yarattığı şeyleri de sizin hizmetinize verdi. Öğüt alan bir toplum için bunda ibretler vardır” ayeti ile biz insanlardan, yaratılan varlıklara bakıp, ibret ve öğütler almamız istenmektedir.

Sonuç olarak Allah, evrendeki varlıkları, hayatlarını devam ettirebilecek cihazlarla donatarak yaratmış ve ihtiyaç duyduğu her şeyi de hizmetine sunmuştur. Bizler de bu varlıklardaki bu ilginç tasarımları görüp ibret ve ilham almali ve Yaratıcımıza hayranlığımızı ve teşekkürlerimizi iletmeliyiz.

Kaynaklar:

1. Ensikat H.J., Ditsche-Kuru P, Neinhuis C, Barthlott W. 2011. Superhydrophobicity in perfection: the outstanding properties of the lotus leaf. Beilstein J. Nanotechnol, 2: 152-161.
2. Jin M, Xing Q, Chen Z. 2020. A Review: Natural Superhydrophobic Surfaces and Applications. Journal of Biomaterials and Nanobiotechnology, 11: 110-149
3. Kim I. 2012. Epidermal Features of the Nelumbo nucifera Tissues and Lotus Effect. Korean J. Microscopy, 42(2): 95-103.

Senin Hayatın, Senin Kitabın

SELİM GÜNDÜZALP

Boş sayfalar, tertemiz, hiçbir yazı, karama, şu bu yok. Daha gözlerini açmadan, kitabın açılıyor. Bu kitabı sen yazacaksın. Belki üç, belki beş, belki bin sayfa; bu önemli değil. Yazdıkların önemli, onlara bakılacak çünkü.

Her gün bir sayfa açılıyor ve bu boş sayfaya dilediğin şeyi, istediğin gibi yazıyorsun. İşte bu sayfalar toplanacak ve hayatın eline verilecek. İşte bu senin yazdığın kitap, bu senin hayatın...

Günlerin sayfalarını, iraden kalemin. Ömrün boyunca hiç durmadan yazdın... Bazısını sildin, bazısını bıraktın...

Bir kitabın değeri kâğıdında, kapağında değil, içinde yazılanlardadır. Anlamsız, deli saçması şeylerle dolu kitabı kim eline alır, kim kitaplığına koyar ki?.. Kitap dediğin okunmaya değer olmalı...

...
Bu dünya bir kütüphane olsa, burada en güzel, en konforlu, en havalı rafta yer alsan ne olacak!? Sen kitabında yazdıklarından

haber ver... Kitabı değerli yapan taşıdığı anlam değil mi; sen yazdıklarına bak!.. Sonunda hurda olan nice albenili kitap var...

Asıl olan kitabımızın muhtevasını önemsemek!.. Bir cümle bazen hayatını değiştirir; bazen de anlamlı bir cümle kitabını değerli yapar.

Hız. Aişe annemiz, Resulullah Efendimizi ne güzel tarif etmişti: "O (asm), yaşayan bir Kuran'dı!"

...
Ahiret de bir kütüphane. Kitabımız asıl orada yerini bulacak. Orada sayfalarımıza bakıp "keşke bunu yazmasaydım" ya da "'iyi ki bunu yazmışım" diyeceğimiz sayfalarımız olacak. Ama son şeklini burada vereceğiz kitabımıza. Ne mutlu, yazdıkları kendisini mutlu edecek olanlara...

Orada boş sayfaların yeri yok, değersiz ve yanlış yazılarla dolu sayfaların yeri yok... Kitabımızın cennet kitaplığında yer alması için, muhtevasının değeri olmalı.

Senin ışığın mı yok? Olsun üzülme... Allah

Resulünün nurunu taşı kitabına; Onun gibi yap, Onun gibi yaz, hiç şüphelen olmasın senin kitabın da değerli olacak...

Madem kitabı yapan muhtevasıdır; hayat kitabını güzelliklerle, ilimle, erdemle, vefayla, gayretle doldurmaya çalış; elbette yerini bulacaktır. Çünkü Allah her şeyi bilir, kulunun çabasını zayı etmez... Mahşer elemesinde her şey lâyık olduğu yeri bulacaktır elbette...

Rabbimiz, Kuran'da mahşer günü kitabı ellerine verilen insanların tepkilerini nazara veriyor. Hayali bile insanı heyecanlandıran sahneler... Bir dönüm noktasıdır o an; sonrasının netleştiği an: ebedi kurtuluş ya da ebedi şekavet... Kitabını sağından alanlar mutluluktan uçarlar, bu bahtiyarlıklarını paylaşmak için etraflarında olanlara defterlerini gösterip sevinçlerini paylaşırlar... Ne heyecanlı, ne güzel bir sahnedir o... Bu tabloları anlatan bir ayetin mealinden okuyalım:

"Defteri sağından verilen, "Alın," der, "Okuyun kitabımı. Ben zaten hesaba çekileceğimi biliyordum." Artık o hoşnut olacağı bir hayattadır. Yüksek bir Cennettedir. O Cennetin meyveleri hemen yakınındadır. Geçmiş günlerde yaptıklarınıza karşılık şimdi âfiyetle yiyecek ve için. Defteri solundan verilen ise, "Keşke defterim verilmeseydi," der. "Keşke hesabımı öğrenmeseydim. Keşke ölmekle her şey bitseydi. Malım da bir fayda vermedi. İktidarım yok oldu." Tutun, bağlayın onu! Sonra Cehenneme atın. Yetmiş arşın zincire vurun. Çünkü o Ulu Allah'a inanmazdı. Yoksulu doyurmaya önayak olmazdı. O gün orada ona ne bir candan dost vardır, ne de irinden başka yiyecek. Onu da ancak o büyük günahı işleyenler yer." (Hâkka Suresi, 19-37)

İşte her gün bir sayfadayız ve bu boş sayfada dilediğimiz gibi yazıyoruz. Yazdığımız sayfalar toplanıp ciltleniyor ve mahşer günü amel defterimiz olarak elimize verilecek... Ve denilecek, işte senin hayatın, işte senin kitabın...❖

Hayat Öyküsü Ateş Böceğinin Işığı

HAZIRLAYAN: YÜKSEL KARAHAHAN

Bir yılan, ateş böceğinin peşine düşmüştü ve onu tam yutmak üzereyken, ateş böceği "Dur" dedi, "Sana bir şey sorabilir miyim?"

Yılan: "Aslında kurbanlarıma söz hakkı vermem ama sana izin vereceğim" dedi.

Ateş böceği sordu: "Sana bir şey yaptım mı?"

Yılan: "Hayır."

Ateş böceği: "Senin besin zincirine dahil miyim?"

Yılan: "Hayır."

Ateş böceği: "O halde niçin beni yemek istiyorsun?"

Ve yılan asıl derdini söyledi: "Çünkü ışığını görmeye dayanamıyorum..."

...
İnsan bunu anlayamaz; bazen kimseye zararı yoktur, hatta her türlü iyiliği de yapmıştır, fakat birilerinden yine de darbe yer... Peki neden!? Bunun sebebi, sizde olan ışığın onlarda olmamasıdır. Gayret edip kendi ışıklarını kazanmak yerine, sizin ışığınızı söndürmeye çalışırlar. Bu daha kolaydır çünkü.❖

İslam Evine Dönüş

AYTEN YADİGÂR

Vincent Montagne... Arap ve İslam meselelerinde uzmanlaşmış Fransız bilim adamı... Kendi ifadesiyle bir gezgin... Arap ülkeleri ve Afrika seyahatleri, yüze yakın tez ve makale, İslam, İslam medeniyeti, Müslümanlar ve Arap dili üzerine yirmi kitap... Yıllar süren düşünce yolculukları ve farklı ülke seyahatleri sonunda 1977'de Moritanya'da hak din olarak İslam'ı seçtiğini Müslüman olduğunu ilan eden bir mühtedi.

Montagne, İslam'a yolculuğunu şöyle anlatıyor:

İslam'ı kabul etmek sadece bir din değil, bir hayat tarzı seçmek demek. Bu şekilde kişi yeni bir kâinat tasavvurunu kabul ettiğini açıklar ve inancın birbirine bağladığı büyük bir milletin üyesi olur. Benim için ise bu tercihi yapmak ilerlemiş yaşıma rağmen yoksul insanların yanında, fırtınaların estiği bir coğrafyanın ortasında ve Filistinlilerin safında yer almak demektir. Yine bu kararım, para ve güç sahiplerinden uzak durmak, hakkın ve adaletin yanında olmak anlamına geliyordu.

Çağdaş dünya teknolojik gelişmeyi hayatın nihai hedefi olarak kabul eder. Bu hedefe ulaşmak için de her türlü aracı kullanmayı meşru görür. İnsanlık adına esef edilecek böyle bir yaklaşımı İslam reddeder ve daha yüce değerlere bağlanmayı öngörür. Fransa halen ana vatanımdır. Bununla birlikte Arap dünyasını artık manevi yurdum olarak kabul ediyorum. İslam inancı hem iç huzurumu hem de nihai varoluş amacımı temsil etmektedir. İslam başka hiçbir yerde bulamadığım bir huzur haline kavuşmamı sağladı. Bu da İslam'ın insanı beden ve ruhuyla bir bütün olarak ele almasından kaynaklanıyor. İslam hem akla hem kalbe hitap ediyor. Bu inanç sistemi beni parça-

lanmış bir düşünce tarzından kurtardı ve bütün duygularımın uyumlu bir bütün haline gelmesini sağladı.

İslam'a dönüşümde dini, ahlaki, sosyal faktörler kadar kültürel sebepler ve ilahi inayet de etkili oldu diyebilirim.

Dini faktörlerle ilgili olarak Peygamberimiz Hz. Muhammed'in (sav) bir hadisini zikretmek isterim: *"Her çocuk İslam fitratı üzere doğar. Anne babası daha sonra onu Hıristiyan, Yahudi veya Mecusi yapar."* Ben de Katolik bir ailede yetiştim. Ancak bana hitap etmediği düşüncesiyle her türlü dini ritüel ve pratiği çok küçük yaşlarda terk ettim. Din adamlarına gelince, Yaratan ile yaratılanlar arasında bir aracıya ihtiyaç duymadığım için onların varlığı ve işlevi de anlamsızdı. Sonraları İslam ile Hıristiyanlık arasında çok büyük farklılıklar olduğunu anladım. Mesela İslam, Hz. İsa'nın (as) bir peygamber olduğunu söylüyor ve onun

ulûhiyetini şiddetle reddediyordu. Hıristiyanlar da Hz. Muhammed'in (sav) peygamberliğini kabul etmiyorlardı. Bu nedenle iki inanç sistemi arasında bütün uzlaşma çabalarının sorunlara çözüm getirmekten ziyade bizzat bir sorun ve rahatsızlık kaynağı olduğunu düşünüyorum. Bu noktada birini diğerine tercih etmem gerekiyordu: İslam ya da Hıristiyanlık.

Kur'an'la ilk tanışmam Andrea de Riyar'ın Fransızca tercümesini okumakla oldu. Bu eser Paris yakınlarında bulunan askeri bir okulda elime geçmişti. Her hafta Kur'an'dan bir bölümü fotokopi çektilerim üzerinde çalışmalar yaptım. Hıristiyanlıktaki teslis inancını kabul edemiyordum. Çünkü bir insan olarak benim bir oğul sahibi olmam normaldi. Ancak Tanrı'ya böyle bir şeyin atfedilmesi akıl ve mantık dışı bir şeydi. Oysa Kuran'ın bu konuda söyledikleri makul ve kabul edilebilir ifadelerdi. *"Meryem oğlu İsa Mesih ancak Allah'ın Resulü, Meryem'e ulaştırdığı kelimesi ve ondan bir ruhtur. Allah'a ve Resullerine iman ediniz."* (Nisa 171) İhlâs suresinde de *"De ki: O Allah bir'dir. Allah Samed'dir. O doğurmamış ve doğurulmamıştır. Hiçbir şey O'nun dengi değildir."* demek suretiyle Allah inancı en net şekilde ortaya konmuştur. Aslında ilk Hıristiyanlar bu inançtan çok uzak değillerdi. Müslümanlar için mübarek Kur'an Allah'ın sözüdür. Hz. Muhammed (sav) peygamberlerin sonucusudur ve bütün insanlığa gönderilmiştir. Eski ve Yeni Ahit'in tahrif edilmesinden sonra insanlığa son mesaj O'nun elçiliği vasıtasıyla gönderilmiştir. Kur'an kendi başına en büyük mucizedir.

İslam evine dönüşümde pek çok sosyal ve ahlaki faktör etkili olmuştur. Bunların başında İslam'ın "ilk günah" prensibini kabul etmemesi gelmektedir. Kur'an bununla ilgili olarak *"Âdem, Rabbine karşı geldi ve yolunu şaşırdı. Sonra Rabbi onu (peygamber olarak) seçti, tevbesini kabul etti ve doğru yolu gösterdi."* (Taha 121-122) açıklamasını getirmektedir. Bu nedenle Anglo Sakson

anlayışta yer alan ilk günah kompleksine İslam'da rastlamıyoruz. Yine İslam'a göre her insan hayatın içinde iffetini koruyabilir ve saf kalabilirdi. Bunun için uzlete çekilmek veya toplumdaki kopmak gerekmiyordu. *"Böylece sizi insanlara karşı (her türlü aşırılıktan uzak) orta (yolu izleyen) bir ümmet kıldık."* (Bakara 143) ve *"Allah dinde size hiçbir zorluk kılmadı."* (Hacc 78) gibi ayetler İslam'ın fitrata en uygun din olduğunu açıklamaktadır.

İslam'a dönüş yapmamda etkili olan sosyal faktörlerden de bahsetmek istiyorum. Öncelikle Müslüman olmam benim dünya üzerindeki altı yüz milyonluk nüfusa sahip büyük bir topluluğun üyesi olmam demek. Fakat bu kendi milli kimliğimin tamamen sona ermesi anlamına gelmiyor. Otuz yıldan fazla Kuzey Afrika, İran, Lübnan, Senegal ve Endonezya gibi farklı ülkelerde yaşadım. Gittiğim her yerde aynı hayat tarzı, aynı inanç ve aynı insani hassasiyetler ile karşılaştım. İslam toplumunun cesaret ve sadeliği ön planda tutan bir anlayışa sahip olduğunu gördüm. Para ve maddiyatın her zaman hayır getirmeyebileceği kanaatine vardım. Dinin haram kıldığı şeylerden uzaklaşmak da benim için çok zor olmadı. Günde beş vakit namaz kılmanın inançta sebatkâr olmayı temsil ettiğini düşünüyorum.

Bunların dışında ikna olmamı sağlayan kültürel faktörleri de şöyle ifade edebilirim: Bugün Avrupalılar tüm dünyaya yaptıkları katkıları övünerek anlatırlar. Okullar, ulaşım araçları, telefon vs. Bununla birlikte kendilerinin Müslümanlara hiç de azımsanmayacak derecede borçlu olduklarını unuttular. Hâlbuki Müslüman bilim adamlarının çalışmaları sayesinde Yunan mirası korunabilmiştir ve unutulmaktan kurtulmuştur. Bugün Aristo, Sokrat, Platon ve diğer eski Yunan filozoflarının eserlerini okuyabiliyorsak bunun için Müslüman bilim adamlarına şükran duymalıyız. Bir zamanlar dünyadaki en büyük ilim başkentleri Bağdat, Kahire,

Tuleytula ve Palermo gibi İslam şehirleriydi. Arapça ilahi vahyin insanlığa ulaştırılması için seçilmiş en zengin dildir. Eski ve modern Arap yazarlarına ilham kaynağı olan Kur'an'ı okumadıkça hiç kimse İslam kültürünü anlayamaz. Çünkü İslam düşüncesinin temel dayanağı mübarek Kuran'dır.

İslam'a gelişimde etkili olan bir diğer husus kendime saf belirleme düşüncem oldu. Böylece ben mücadele halindeki iki kamptan, yani yeni sömürgecilik kampından ve saldırgan Siyonist kamptan farklı bir safa geçtiğimi ilan etmiş oluyorum. Artık Senegal'den Endonezya'ya uzanan büyük bir dünyanın parçasıyım. Bu coğrafyada gerçek duygular var. Bu dünyaya zenginlik için değil, mazlumların yanında yer almam gerektiğine inandığım için adım attım. Yine çağımızda kölelerin yerini alan göçmen işçilerle beraber olmak adına buradayım. Nitekim sadece ülkem Fransa'da nüfusları iki milyonu bulan bu insanların ilgiye ihtiyacı var ve sorunları çözüm bekliyor.

Bütün bu saydığım faktörler ve tabii ki Allah'ın inayetiyle İslam'ın hak din olduğuna iman ettim ve Temmuz 1977'de bir merasimde şehadet getirerek Müslüman oldum. Bundan sonra El Mansur el Şafi adını aldım. El Mansur ailemin bana verdiği Vincent isminin Arapçadaki karşılığı. Yardım edilen manasındaki bu ismi çok seviyorum ve Allah'tan başka yardım edecek kimsenin olmadığını inanıyorum. Elhamdülillah Rabbi'l-Âlemin.❖

Eşsiz Bir Kardeşlik Örneği

İBRAHİM YARDIM

Mazisi, ilk insan Hz. Âdem'in çocuklarına kadar dayanan kardeşlik kavramının, insan için hayatî bir önemi vardır. Kardeşlik denilince daha çok kan bağından gelen biyolojik kardeşlik akla gelmektedir. Ancak din bağından gelen İslam kardeşliğinin dinimizdeki yeri çok daha önemlidir. İslamî kaynaklarımızda "uhuvvet" kavramı ile de tabir edilen İslam kardeşliği, Kuran-ı Kerim'de Rabbimizin bir tavsiyesi hatta bir emri olmakla beraber aynı zamanda zehirli ve zararlı bir zihniyet olan ırkçılık ideolojisine de taban tabana zıttır. Biz bu yazımızda İslam kardeşliğinin önemini anlatmaktan ziyade Medine döneminde hicretin ilk yılında sahabe efendilerimiz arasında bizzat Hz. Peygamber tarafından gerçekleştirilmiş olan eşsiz bir İslam kardeşliği örneğini aktarmaya çalışacağız. En muhtaç olduğu zamanda bile Müslüman kardeşinin nefsinin kendi nefsinin tercih etme gibi meziyet ve faziletleri de içinde barındıran İslam kardeşliğinin yaşanmış çok ibretli örnekleri vardır. İslam tarihindeki Muhacir ile Ensar arasındaki meşhur kardeşlik örneği, söz konusu kardeşliğin en

güzel bir misalidir.² Rivayetlere göre Ensar ile Muhacir farklı zamanlarda ve birbirlerinden habersiz olarak Hz. Peygamber'in yanına gelerek birbirlerinin lehine beyanatta bulunuyorlar. Şöyle ki: İlk önce Ensar, Peygamber Efendimizin yanına gelerek, "Ey Allah'ın Rasulü! Biz Muhacirlere elimizden geleni yaptık. Ancak içimiz tam mutmain/rahat değil ve daha çok onlara faydalı olmak istiyoruz. Bu yüzden ganimet gibi her türlü gelirleri Muhacir kardeşlerimize verelim. Zira onların mahcup ve zor durumda olduklarını görüyoruz" diyerek her türlü gelir ve menfaat konusunda Muhacirleri kendilerine tercih ettiler. Daha sonra Hz. Peygamber'in huzuruna Muhacirleri temsil eden bir grup gelerek şöyle dediler: "Ey Allah'ın Rasulü! Ganimet gibi herhangi bir gelir söz konusu olduğunda bunu Ensar ile eşit paylaşmamız adalet değildir. Çünkü Ensar bizim her türlü yükümüzü çektiler, maddi/manevi ellerinden geleni

bize esirgemediler. İşte bu yüzden bize bir şey vermenize gerek yok, onlara verin." Bunun üzerine Hz. Peygamber, duygularını ve sevinç gözyaşları döker. Bir sanatçı, mükemmel eseri karşısında haklı olarak gururlandığı gibi Peygamber Efendimiz de yetiştirmiş olduğu sahabe neslinin bu eşsiz kardeşlik örneğine şahit olunca hayranlığını ve mutluluğunu gizleyemedi. İşte bu yüzden ki birçok hadiste, kıyamete kadar gelecek Müslümanlar için ashab-ı kiramî örnek olarak gösterdi. Mesela, "En hayırlı asır, benim asırdır"³ diye buyurarak yaşadığı dönemin ilk Müslümanları olan sahabileri ile gurur duymuştur ve o dönem İslam tarihine "asr-ı saadet" diye geçmiştir.

Kaynaklar:
1. Hucurat Suresi, 49/10.
2. Baktir, Mustafa Ashab-ı Suffa, Timaş Yayınları, İstanbul, 1990.
3. Er-Rudanî, Muhammed bin Süleyman, Cemü'l-Fevâid, terc: Naim Erdoğan, cilt: 5, İz Yayıncılık, İstanbul, 2000.

Allah'ın İkramına Mazhar Olan İnsan

PROF. DR. ALAADDİN BAŞAR

“...O vakit hayvanâtın büyük bir kumandanı hükmünde ve şu dünyada Cenâb-ı Hakk'ın nazlı ve niyazdar bir abdi, mükerrerem ve muhterem bir misafiri olursun.”
(Bediüzzaman, Sözler)

İnsanın nazlı bir kul olması çok yönlüdür. Sadece beslenmemize dikkatle baksak ne kadar nazlı olduğumuz açıkça görülür. Bizim hizmetimize verilen bir kısım hayvanlar ağızlarını yerlere sürterek rızıklarını temin ederken, insana el ile tutma, yemeğini pişirme gibi nice ihsanlarda bulunulmuştur.

Öte yandan, insan “sair sekenerde tasarruf” yetkisine sahiptir. Yani hizmetine verilen hayvanları dilediğinde kesip yiyebilmekte, onların “tesbihatlarına müdahale” edebilmektedir. Bu da nazlı bir varlık olmanın ayrı bir yönüdür.

Örnekleri çoğaltabiliriz.

Günümüzün en lüks seyahat vasıtası olan uçakta bile insan, tam sessiz bir yolculuk yapamıyor. Motorun gürültüsü, insanı az da olsa rahatsız edebiliyor. Dünyamız ise hem kendi, hem de Güneş etrafında süratle döndüğü halde, konforlu yaratıldığı için bu hareketin hiç farkında olmuyoruz. Allah

Kelamı'nda, dünyanın insan için bir beşik olduğu haber veriliyor. Sanki bu beşikte istirahat eden nazlı yavrunun rahatsız olmaması için, beşik çok dikkatle ve sessizce hareket ettiriliyor.

Nefesimiz kanımızı temizlerken de hiçbir şey duymuyoruz. Bu temizlik de o nazlı misafire uygun olarak yapıyor.

Hücrelerimizin değişmesinden de hiç haberimiz olmuyor. Hâlbuki bir bina yıkılıp yerine yenisi inşa edildiğinde ne kadar zorluklar ve çevre için ne kadar sıkıntılar ortaya çıktığını yakinen biliyoruz.

Bu kadar nazlı bir hayat süren insanın, bütün bu nimetlere karşı Rabbine iman ve itaat etmesi, sebeplere gönül bağlamaması, onlara yalvarırcasına zillet göstermemesi gerekir.

...

Ve insan, “mükerrerem ve muhterem bir

misafir”dir.

Mükerrerem, “ikrama mazhar olmuş kimse” demektir.

İnsana yapılan bu ilâhî ikram, “*Andolsun biz Âdemoğullarını üstün kıldık; şan, şeref ve nimetler verdik (kerremnâ)*” (İsrâ Sûresi, 70) ve “*Muhakkak, biz insanı ahsen-i takvimde (en güzel bir biçimde) yarattık*” (Tin Sûresi, 4) gibi birçok ayet-i kerîmede haber verilmiştir.

Muhterem ise, “*hürmet edilen, hürmete lâyık*” manasınadır.

Meleklerin Hazret-i Âdem'e secde etmeleri bu hürmetin en güzel ifadesi olduğu gibi, arzın (dünyanın) halifesi olan insana bütün hayvanların ve bitkilerin hizmetkâr olmaları da bu hürmetin bir başka göstergesidir.❖

HAZIR CEVAPLAR

HAZIRLAYAN: PINAR ÇAĞLAR

ÖLÜM SANA NE KADAR YAKIN?

Peygamber Efendimiz bir gün bir sahabisine şöyle sordu:

“Ölüm sana ne kadar yakın?”

O dedi ki: “Gece yattığımda sabaha çıkamayacak kadar.”

Aynı soruyu bu sefer de Hz. Ebubekir'e sorduğunda o da şu cevabı verdi:

“Aldığım nefesi veremeyecek kadar...”

RUH İNCELİĞİ VE SANAT

Ressam ve sanatkâr Rasim Soylu'ya, bir sohbet sırasında “sanatın ruh inceliği ile ilgisi var mı?” diye sorulduğunda şu cevabı verdi:

“Elbette. Mesela, Hitler güzel sanatlar okulunda sınava girmiş ama kazanamamış...”

YAKINLIK

“Gözden ırak olan gönülden de ırak olur mu efendimiz?”

“Hayır Olric. Yüreğinde bir yer açıp oraya oturttüğün her kimse, seninle birlikte gider her yere.” (Oğuz Atay)

“ERKEKSEN GEÇ”

Otobanda giderken bir tırın arkasında “Erkek- sen Geç” yazıyormuş.

Bunu gören adam, “durur muyum, geçtim kornaya basarak” demiş ve anlatmaya devam etmiş:

“Sonra aynadan bir baktım ki tırın önünde beni çok düşündüren bir şey yazıyor: Geçtin de ne oldu?”❖

Âkif'in Dilinde İttihad-ı İslam

ÖMER GÜNDOĞDU

İttihad-ı İslam, dünya üzerindeki tüm Müslümanların bir araya gelip birlik oluşturmasını ve ortak hareket etmelerini savunan ve özellikle Osmanlının çöküş yıllarında Batı emperyalizmine karşı Müslümanları tek çatı altında toplamayı hedefleyen dinî referanslı siyasî bir projedir. II. Abdülhamid döneminde bilhassa güç kazanmış ve Osmanlının bir kurtuluş reçetesi olarak görülmüştür.

Batının son iki yüz yılında yapmış olduğu bilimsel keşifler ve maddî ilerleme, tüm Doğu toplumlarında olduğu gibi Osmanlı entelektüelleri arasında da ciddi bir endişeye sebep oldu. Batı karşısında sürekli mevzi kaybetmenin oluşturduğu olumsuz atmosferi dağıtma ve tekrar güç kazanma arzusu Osmanlı aydınları arasındaki fikir ayrılığını da beraberinde getirdi. Muasır medeniyet seviyesine çıkma hususunda belirgin olarak önce iki akım ortaya çıktı. İlk grubu, çoğunlukla Batı tarzı eğitim almış ve İslamî hassasiyetleri görece zayıf olan Garpcılar oluşturdu. Bunlar örf ve adetlerin, hatta dinin

bile terk edilmesi pahasına Batının bilimini almaya taliptiler. Bu şekilde devletin tekrar eski güç ve şevketini kazanacağını umuyorlardı. Bunların karşısında kendi öz benliğini kaybetmeden terakkiyi gerçekleştirebileceğimizi savunan İslamcılar bulunuyordu. Geleneği temsil eden bu grup ise vatan, bayrak, sancak ve din vurgusu yaparlarken bilimsel gelişmeleri de yakalayabileceğimizi savunuyorlardı. Bu konjonktürde İslam Birliği fikri, başta Mehmet Âkif olmak üzere Sebîlürreşâd ve Sırât-ı Müstakîm gazetesi etrafında toplanan mütefekkirlerin de savundukları görüşler arasında önde gelmekteydi.

Mehmet Âkif, ittihad-ı İslam'ı siyasî anlamının ötesinde dinî bir gereklilik olarak ortaya koyar ve dinlerinin gereği olarak Müslümanların birlik olmalarını, aksi takdirde—ayrılığa düşmeleri durumunda—zilletlerine sebep olacağını vurgular:

“O îmandan velev pek az nasîb olsay-

dı millette, /Şu üç yüz elli milyon halkı görmezdin bu zilletle! /O îman ittihâd isterdi bizden, vahdet isterdi... /Nasıl “bünyân-ı mersûs” olmamız lâzımsa gösterdi. /Pekil Bizler ne yaptık? Kol kol olduk, târumâr olduk...” (Hâtıralar, 275)

Şiirde Âkif, ayet ve hadise telmihle Müslümanların birbirlerine kenetlenmiş sağlam yapılar gibi bir ve beraber olmalarının, imanlarının gereği olduğunu vurguluyor. Eğer vahdet/birlik sağlanamazsa kaç milyon (şimdi milyar) olursa olsun tarumar olacaklarını, zillete duçar kalacaklarını belirtiyor. Bugünlerde yaşanan Gazze katliamı bunun en açık şahididir.

Mehmet Âkif, Abdülaziz Çavuş'ten tercüme ettiği bir yazıda, bu ittifakın sadece fikirlerde ve hayat tarzlarında değil aynı zamanda vicdanlarda ve eğilimlerde bile bir toplumsal ve ahlakî birliktelik tarzında geliştirilmesi gerektiğini ifade eder: “İttihâd-ı İslâm demek fikirde ittihâd demektir. Tarz-ı hayatta ittihâd demektir. Temayülatta ittihâd demektir. Vicdanda ittihâd demektir...” (Sebîlürreşâd, 1923).

Vahdetin Müslümanlar arasında teminiyle birlikte aynı hisle tek gaye etrafında toplanmaları durumunda eninde sonunda kurulabilecekleri fikrini dile getirir:

“Sizin felâketiniz: Târumâr olan ‘vahdet’. /Eğer yürekleriniz aynı hisle çarparsa; /Eğer o his gibi tek, bir de gâyeniz varsa; /Düşer düşer yine kalkarsınız, emîn olunuz.../ Demek ki birliği temin edince kurtuluruz.” (Fatih Kürsüsünde, 247)

Âkif bu mısralarda, milletin felaketi ancak aralarındaki vahdetin/birliğin bozulduğunda ortaya çıkacağını, aynı hisle ve gayeyle hareket ederlerse şartlar ne kadar kötüleşirse kötüleşsin tekrar ayağa kalkmanın ve kalkınmanın mümkün olacağı ümidini aşılama çalışır. Milletin arasına ayrılık girmedeği müddetçe onları hiçbir gücün yenemeyeceğini çok daha veciz bir şekilde şu mısralarla haykırır:

“Girmeden tefrika bir millete, düşman giremez, /Toplu vurdukça yürekler onu top sindiremez.” (Süleymaniye Kürsüsünde, 162)

Başka bir şiirinde ırkçılığın dinimizde kesinlikle yasak olduğunu, milliyetimizin İslam olduğunu, ırkçılığı Peygamberimizin lanetlediğini ve yine Peygamberin ayrılıkların en büyük düşmanı olduğunu ve üstünlüğün sırf ırkta aranmasının yanlışlığını anlatır:

“Hani, milliyetin İslâm idi... Kavmiyyet ne! /Sarılip sım sıkı dursaydın a milliyetine. /«Arnavutluk» ne demek? Var mı Şerâat'te yeri? /Küfr olur, başka değil, kavmini sürmek ileri. /Arabın Türke; Lâzın Çerkese, yâhud Kürde; /Acemin Çinliye rüchânı mı varmış? Nerde! /Müslümanlık'ta «anâsır» mı olurmuş? Ne gezer! /Fikr-i kavmiyyeti tel'în ediyor Peygamber. /En büyük düşmanıdır ruh-i Nebî tefrikanın; /Adı batsın onu İslâm'a sokan kaltabanın!” (Hakkın Sesleri, 183-184)

Hemen hemen her cümlesinde doğrudan ayet meallerini yazısına aldığı “İttihad yaşatır ve yükseltir, tefrika yakar ve öldürür” başlıklı makalesinde şu ifadelerle yer verir: “Ey mü'minler! Hepiniz Allah'ın habl-i metînine, din-i celîl-i İslâm'a elbirliği ile sarılınız, Allah'ın ve Resulünün emirlerine itaat, nehiyelerinden içtinâb ediniz, hiçbir zaman ayrılmayınız, kalbleriniz, ruhlarınız daima sım sıkı birbirinize bağlı olsun! Allah'a ve Resulüne itaatle aranızda her türlü niza'ı, çekişmeyi terk ediniz. Siz bütün mü'minler kardeşsiniz, kardeş gibi geçinmelisiniz. Eğer niza' eder, kavgaya tutuşursanız dağılırsınız, sonra rüzgârınız esmez olur. Bir hükümünüz kalmaz, düşmanlarınızın zulüm ve kahrı altında mahv olur gidersiniz. Bunun için aranızdan fitneyi, fenalığı kaldırmaya çalışınız. Belâdan, gazabdan çok korkunuz. Zira belâ gelince yalnız fenâlara, zâlimlere erişmekle kalmaz, iyilere de zararı dokunur, bir kaçınızın uğruna bütün ümmet mahv olur.” (Sırât-ı Mustakîm, h. 1326)

...

Bugün her zamankinden daha fazla İslam Birliğine ihtiyacımız olduğu aşikâr. Dağınık ve güçsüz durumdaki İslam dünyası, çok küçük bir azgın Siyonist azınlığının, İslam'ın üç kutsal mekânının birinde gerçekleştirilmeye cüret ettikleri katliama kayıtsız. Tek yürek olamayan büyük Müslüman halklar, çocuğunun cansız bedenini kucaklayan mütevekkil Filistinli anneler kadar metin ve dik duramıyor. Mazlum Filistinli annelerin bu onurlu durumunun, Doğuda ittifad-ı İslam'ı temin edemese de Batıda İslamofobiye meydan okuduğu, hatta "İslamohobiyi" uyandırdığı muhakkak. Bu metanet karşısında, özellikle Batılı kadınların yüreği İslamiyet'e ısınıyor, bu nasıl bir inanç diyerek hayretlerini gizleyemiyor ve birçokları Müslüman oluyor.

Sonuç olarak, dinin farz bir emri olarak gerçekleştirilmesi gereken Müslümanlar arasındaki birlik, yalnızca kendilerini parçalanmışlık ve zilletten korumakla kalmayacak, aynı zamanda manevi bir arayış içindeki insanlığı da İslamiyet'in aydınlık dünyasına bir davet niteliği taşıyacaktır.❖

Kaynakça:

1. Çarkçı, A., "Mehmet Akif Ersoy'un Eserlerinde İttihâd-ı İslâm' Düşüncesi", Mütefekkir, 8 (15), 2021, 121-142.
2. Ersoy, M. A., "İttihad Yaşatır, Yükseltir, Tefrika Yakar Öldürür", Sırât-ı Mustakim, 5/116, (11 Teşrinisani 1326), 206.
3. Ersoy, M. A., "Müslümanların İlerlemeleri İslâm'a Sarılmalarına Bağlıdır", Sebülürreşâd, 22/565 (1923), s. 148.
4. Ersoy, M. A., Safahat (Nşr. M. Ertuğrul Düzdağ), Sütun Yayınları, İzmir 2007.

Kur'an Allah'ın Mucize Kelamıdır

Hudeybiye Anlaşmasının Sonuçları

PROF. DR. NİYZİ BEKİ

FETİH SURESİ: 27-29

Daha önce de vurgulandığı üzere, bir konuda söyleyen kimsenin söylediklerinin doğru olduğuna güvenmesi, tereddüt etmemesi, onun dürüstlüğünü gösterir. Böyle bir pozisyonda olan kimsenin kullandığı ifadelerindeki açıklık, kesinlik olması, gereken vurgularla pekiştirilmesi, onun söyledikleri hakkında hiçbir hileye başvurmadığının belirtileridir.

İşte Fetih suresinin ihbar-ı gaybî nevinden olan ilgili ayetlerinde bu kurala uygun bir üslubun kullanıldığı çok açık bir şekilde görülmektedir. Üslubun gözlerinde telaşı ima eden mimikler, hileleri işmam eden yersiz gamzeler, istifham uyandıran gayr-ı ciddi hemzelerden uzak olması, ilgili beyanın içinde hilehurdanın olmadığına göstergesidir.

Bu konuyu şöyle açıklamak mümkündür:

1) Ayet 27'de Hz. Peygamberin (sav) gördüğü rüyanın rüya-yı sadıka olduğu ve kesin bir bilgiye dayandığı hususu şöyle teyit edilmiştir:

a) Ayetin ilk kelimesi "Lekad" edatı mürekkep iki kelimedenden meydana gelmiştir: Birincisi; yemin cümlelerinin başına gelen "Tekid Lam'ı", ikincisi; cümlenin

kesinlik ifade ettiğini bildiren tahkik edatı "Kad"dir. Bu kelimelerin başında bulunduğu ifadenin sağa-sola çekilmesini ve aksini imkânsız kılan güçlü bir karine-i maniadır.

b) Rüyanın Allah tarafından onaylandığı bilgisini veren hüküm cümlesi, açıkça "sıdk" kavramıyla tasdik edilmiştir. Tasdik kuvvetini göstermek için bütün kemal sıfatlarına sahip ve bütün noksan sıfatlardan münezzehe olduğunu gösteren Zat-ı Akdes'in ism-i azamı olan "Allah" lafza-i celal kullanılmıştır.

c) Rüyası tasdik edilen zatın beşerî bir vasfı değil, Allah ile olan yakın ilişkisini hatırlatan "Resul" kelimesi kullanılmıştır. Bütün bu tahkik vurgularının sonunda da açıkça "hak" kavramıyla bu rüyanın hak ve hakikat olduğu, bu tasdik de hakkın ta kendisi olduğununun altı çizilmiştir. Tabiri caizse cümlenin sonu "Hak" kavramıyla bitmiş olması bir nevi "ıslak imza" ile bir tasdiktir.

d) Ayette rüyanın doğru çıkacağı ilan edilirken, "Siz Mekke'yi fethedeceksiniz" cümlesi yerine "Siz kesinlikle Mescid-i Hara-

ma gireceksiniz" ifadesi kullanılmıştır. Çünkü Mekke'nin kalbi olan Mescid-i Harama girmek Mekke'yi baştan başa fethetmek anlamına gelir. Bu da yapılan vaaddan dönmenin bütün kapılarını kapatmıştır. Özellikle, "Mescid-i Haram'a girmeyi" vaad eden cümlenin temel fiili olan "Tedhulu" fiilinin kesin girmeyi ifade etmesi, fiilin başında "Lam-ı kase" sonunda "tekit nunu" kullanılması verilen sözün yegâne istikamet caddesi olduğunu göstermeye yöneliktir.

e) Sonra aynı ayette, fethin maddi-manevi güzergâhı detaylı bir şekilde anlatılırken, İslam ordusunun başlarını tıraş ederek, hiç korkuyu hissetmeden yollarına devam edeceklerine, zahiren aleyhlerinde olan Hudeybiye anlaşmasının kendileri için asıl Mekke fethinin bir mukaddimesi olarak yakın bir fetih olduğuna, şuhudî bir manzara çizilerek gaybî bir haberin haritasına yer verilmiştir.

2) Ayet 28'de, İslam dininin tüm büyük dinlerin üstüne çıkması için gönderildiğine dair bir ilan daha verilmiştir. Bu konuda tereddüde mahal vermeyecek kadar tatmin edici ve güven verici bir üslup kullanılmıştır.

a) Hakkın hakkı hâkimiyet ve galibiyet olduğuna işaretten İslam, "din-i hak" kavramıyla nazara verilmiştir. Asırlarca yüzölçüm bakımından dünyanın yarısına, nüfus bakımından beşte birine hâkim olmakla bu gaybî haber, doğru haber olarak zaten ortaya çıkmıştır. Bundan sonra daha güçlü bir şekilde bu hâkimiyet devam edecektir.

b) Bu ayetin son cümlesinin "Bu ihbar-ı gaybî haberlere Allah'ın şahit olması kâfidir" mealinde olması hem söylenen sözlerin doğruluğunu güçlendirmekte hem konuşanın, her şeyi bilen ve her şeye kadir olan Allah olduğuna vurgu yapılarak tereddütleri izale etmekte, hem yüce yaratıcıyı hatırlatmakla "Bilmiş olun ki kalpler Allah'ı zikretmekle mutmain olur" (Rad, 28) mealindeki ayette ifade edildiği üzere muhatabın kalbini tatmin etmektedir.❖

Deccalin Özellikleri

YUSUF YALÇIN

Mâdem ki Deccalın fitnessi yeryüzünün en büyük fitnessidir. Elbette ümmetini her an ve herkesten çok düşünen, onların sevincini sevinç, ıstırabını ıstırap edinen Allah Resûlü'nün (sav), ona karşı ümmetini uyar-maması; onun mahiyet, özellik, fonksiyon ve icraatını bildirmemesi düşünülemez. Hadis-i şeriflerinde onun göze çarpan, en dikkat çekici özelliklerini bildirerek ümmetini te-yakkuza davet ettiğini görmemek mümkün değildir.

Birçoğu müteşabih ve mecaz yolla an-latılmış olan bu hadislerden Bediüzzaman Hazretlerinin Beşinci Şua eserinde yorumla-dığı bir kısmını burada ele alacağız:

A. YAHUDİLİĞİ

Deccal Yahudîdir. "Deccal, Yahudilerin arasından çıkacaktır ve ona en çok Yahudi-ler tabi olacaktır."¹ Yahudiler aynı zamanda onun en büyük gücü ve destekçisi olacaktır.

B. VÜCUT YAPISI

Deccal cüsseli² kızıl renkli³, kıvrıkcık saçlı⁴, ensesi kalın ve alnı geniş⁵ bir kimsedir. Al-

nında "kâfir" yazısı vardır.⁶ Okuma yazması olsun olmasın onu her Müslüman okur.

Heybetli tasvir edilmiş olması, "Allah-u A'lem" yaptığı manevi tahribatın büyüklüğüne işaret olabilir. Ayrıca bir insanın al-nında açık açık "kâfir" yazısının bulunması, imtihan sırrına ters düşeceği için, bu hadisi de "ilk bakışta kafirlere ait alametleri/sıfat-ları taşıması" olarak yorumlayabileceğimizi Bediüzzaman Hazretlerinin Şualar isimli eserinden öğreniyoruz.⁷

C. TEK GÖZLÜLÜĞÜ

Resûllûllah (sav) birgün Deccal'dan söz açarak, "Şüphesiz, ben sizi, ona karşı uyarı-yorum. Hiçbir peygamber yoktur ki, gönderildiği toplumu ona karşı uarmamış olsun. Nitekim Hz. Nuh da (as) kavmini ona karşı uarmıştı. Ama ben size Deccal hakkında hiçbir peygamberin kavmine söylemediği bir söz söyleyeceğim. Haberiniz olsun ki, o kördür (bir başka rivayette tek gözü vardır)⁸, Halbuki Allah asla kör değildir"⁹ buyurmuş-lardı.

Bediüzzaman Hazretleri tek gözünün kör

olmasını "yalnız münhasıran bu dünyayı gö-recek bir tek gözü var ve âkibeti ve âhireti görebilecek gözü olmamasına işaret eder" şeklinde yorumlayarak, aslında hadiste geçen körlüğün ahirete inanmadığı için, sa-dece dünya hayatına çalışacak "manevi bir körlük" olduğu şeklinde yorumlamıştır.¹⁰

Kütüb-ü Sitte Muhtasarı Tercüme ve Şerhi'nde ise bu konuda şu ifadelere yer ve-rildiğini görüyoruz:

"Deccalın yol açtığı âhîr zaman fitnessi-nin, en bariz ve en mühim vasfı dine karşı olmasındır. Âhîr zamanda ortaya çıkacak bir kısım beşerî (hümanist) görüşler ve değerler, dinin yerini almaya çalışacaktır. Kendisine resmen din denmese bile ortaya attığı sis-temi, kurmaya çalışacağı nizamiyle akide nokta-i nazarından aynen bir din hüviyetini alacaktır... Bu yeni din, beşer üstünde mev-cut her çeşit lâhî hâkimiyeti kaldırmak için inkâr-ı ulûhiyeti akidesine temel yapar. Her çeşit dinî değerlerin yerine beşerî bir put (hevâ) dikmeye çalışır. Temel mâbûdu mad-de ve insan olan lâdinî bir dindir. Hadis-i şeriflerden lâdinî olanların İslâmiyeti orta-dan kaldırmaya çalışacakları ve müminlerin çeşitli hakaretlere maruz kalacakları an-la-şılmaktadır. Bunların hem geçmişte, hem günümüzde aynen çıktığı şüphesizdir."¹¹

D. ÇOCUĞUNUN OLMAMASI

Nebi (sav) bir hadisinde "Onun çocuğu olmaz!"¹² buyurarak neslinin devam etme-yeceğini bildirmiştir. Deccal'in kendisinden sonra bıraktığı rejim de soyu gibi kesik ola-cak ve ölmesinden kısa bir süre sonra yok olup gidecektir.

E. MİNAREDEN YÜKSEK OLUŞU

Rivayetlerden Deccalın fevkalâde büyük, hatta minareden daha yüksek, Hz. İsa'nın da ona nisbeten çok küçük olduğunu öğre-niyoruz. Hatta Hz. İsa onu öldüreceği vakit, on arşın yukarıya sıçradığında ancak kılıcıyla dizine vurabilmektedir. Demek ki Deccal

Hz. İsa'dan on-yirmi misli daha büyüktür.¹³

Bediüzzaman'a göre bu hadis tamamen maddecî, tabiatçı, Allah'ı inkâr eden, ken-dinde bir nevî sahte tanrılık tahayyül eden, heykellerine rûkûa vardırı gibi boyun bük-türen Deccalın boyunun minareden daha yüksek gösterilmesi, Hz. İsa'ya göre çok bü-yük olması, "iktidar ve icraatının kuvvetine ve etkisine, maddî, siyâsî ve askeri gücünün fazlalığına işaret eder."¹⁴

F. KIRK GÜNDE DÜNYAYI GEZMESİ

Rivayetlerden, Deccal çıktığında bütün dünyanın işiteceğini, kırk günde dünyayı gezeceğini, harikulâde bir eşeğe (bineğe) sahip olduğunu öğreniyoruz.¹⁵ Deccalın eşeğinin iki kulağı arasındaki mesafe ise kırk arşını [yaklaşık 27 m] bulmaktadır.¹⁶ Bugün artık bu bineğin uçak olabileceği aşıkardır. Zaten hadiste iki kulak arası mesafe olarak verilen kırk arşın da aslında kanat aralığına işaret ediyor diye düşünülebilir.

G. HARİKULÂDELİKLERİ

Deccalın bir kısım harikulâdelikleri vardır. Sihir, manyetizma, ispritizma gibi istidracî harikalarla kendini muhafaza eder, birçok-larını emri altına alır.¹⁷

Kâfirlerin gösterdikleri olağanüstülüklerle istidracî denilir. Bunlar onlara manevi bir üst-ünlük sağlamaz, sadece inançsızlıklarını ve ahiret azabını artırır. Elbette bu özelliklerini şerre âlet ettikleri için baskı kurar, etkili olur, etraflarında o ölçüde de insan toplarlar. Deccal da böyle insanlar üzerinde etkilidir.

H. CENNET VE CEHENNEMİNİN BULU-NUŞU

Bir gün Allah Resûlü (asm), Sahabîlerine Deccalı anlatırken, "Ben Deccalın yanında neler bulunduğunu, kendisinden daha iyi bi-lirim" diye söze başlıyor ve şunları anlatıyor:

"Onun yanında akan iki nehir vardır. Biri dış görünüşüyle beyaz bir sudur. Diğeri de parlak bir ateş olarak görülür. Kim ona ye-tişirse, ateş olarak görünen nehrin yanına

varsın ve başını eğip ondan içsin. Zira bu parlak ateş gibi görünen nehir, soğuk bir sudan ibarettir.”¹⁸

Başka bir rivayette, Deccalla birlikte su ve ekmeğin bulunduğu da belirtilir.¹⁹

Müslim’de yer alan başka bir hadiste ise onun cennet ve cehennem bulunduğunu, ama aslında cehenneminin cennet, cennetin de cehennem olduğu bildirilir.²⁰ Kendine tâbi olanları cennetine, tâbi olmayanları da cehennemine atar.²¹

Âlimler, bu hadisleri yorumlarken, Deccalın kendisine itaat etmeyen müminleri eziyet ve işkencelere atacağını belirtirler. Aliyyü’l-Karî, “Onun suyu nimet ve lezzet, ateşi de meşakkat, azap ve elemdir”²² der. Deccal tanımayan/ona tâbi olmayan, fikirlerini kabul etmeyen müminlerin sıkıntı, belâ, çile ve meşakkat içerisinde kalacaklarını, buna rağmen Allah’ın lütuf ve ihsanıyla rıza, şükür ve sabır gösterecekleri anlatır.²³

Evet, fitneyi en büyük koz olarak kullanan Deccal, medeniyetin zevk ve eğlencelerini, nefsin hoşuna gidecek her şeyi taraftarlarının, dostlarının önüne serer, onları makam, mevkî ve maddî imkânlarla yaşatır, refah ve saadet sunar, yani onlara bir nevi cennet hayatı yaşatır; ya da dünya hayatını sadece zevk ü sefa ile yaşanacak bir hayat olarak telkin eder ve kendisine inananlara eğlence ve sefahat odaklı bir hayat tarzı sunar... Kendini tanımayan, fikirlerini benimsemeyen kimseleri ise yokluk, azap, işkence ve sıkıntılara atar, hayatlarını zindana çevirir.

I. BİLGİNLERİ KENDİNE BENDE ETMESİ

Rivayette var ki: “Süfyan büyük bir âlim olacak; ilim ile dalâlete düşer. Ve çok âlimler ona tâbi olacaklar.”²⁴

Bediüzzaman’ın belirttiğine göre ise Deccal bir kısım padişahlar gibi kuvvet, kudret, kabile, aşiret, cesaret ve servet gibi bir saltanat vasıtası olmadığı halde, çok zeki, dessay ve kurnaz oluşuyla, fenni ve

siyasî ilmiyle o mevkii kazanır. Ve akıyla birçok âlimin aklını emri altına alır, etrafında fetvâcı yapar.²⁵

İ. BAĞIRINCA BÜTÜN DÜNYANIN DUYMASI

Deccal çıktığında müthiş bir şekilde bağırır, nâra atar ki, Doğu ve Batının bütün halkı onu duyar.²⁶ Bugün artık herkes biliyor ki, radyo, televizyon, internet gibi iletişim araçları ile herhangi bir mesaj, hem de ânında dünyanın dört bir yanına gitmekte ve işitilebilmektedir. Demek ki, Deccal, teknolojinin böylesine geliştiği bir devirde çıkacak, bunlardan da faydalanarak fikirlerini yayacak, icraatını sürdürecektir.

K. FİTNESİNİN CÂZİP OLMASI

Bir rivayette bildirildiğine göre, “Fitne-i âhîrzaman o kadar dehşetlidir ki, kimse nefisine hâkim olamaz.”²⁷ Bu sebeptendir ki, müminler kabir azabından sonra, “Bizi Deccalın ve âhîrzamanın fitnesinden koru”²⁸ duâsını vird-i zebân etmişlerdir.

Çünkü o fitneler nefisleri kendilerine çeker, meftûn eder; insanlar kendi istekleriyle, belki zevkle içine atılırlar. Deccal, sefahetin her türlüşünü kullanır, kendisi sefahete düşkün olduğu gibi, nefislerine düşkün insanları da câzip fitnesine çeker. Bu hayat tarzına kolayca taraftar bulunduğu için taraftarları çok olur.

Aslında Deccal ile ilgili daha birçok rivayet mevcuttur. Ancak bu kadarı ile iktifa ederek yazımızı şu duayla tamamlayalım:

Rabbimiz! Bizi ve neslimizi Deccal ve Süfyan’ın şerrinden ve fitnesinden muhafaza eyle. Onlara karşı Hz. İsa’ya (as) ve Mehdi’ye talebe olarak, mücadele etmeyi bizlere nasip et. Amin.

Sonraki yazımızda görüşünceye kadar Allah’a emanet olun.❖

(Bu yazının kaynaklarına zaferdergisi.com’daki sayfasından ulaşabilirsiniz)

“Diğerleri Mevsimdir, Sonbahar Sanat”

HAYRUNNİSA YURÇ

Hazan mevsimi, hüznün mevsimi de derler sonbahara, torağa düşen her yaprak düşündürür uyanık gönülleri, her şeyin aslına rücu edeceğini, bizim de aslımıza, toprağa döneceğimizi anlatır yüksek sesle ve değişen her renkle sonbahar. Uyanık tutar ruhları... Biz ilkbahara aşığızdır oysa...

Sonbaharın güzelliklerini hüznün örter bazen, o yüzden şair, ayrıldığı yarene “Eylül’de gel,” der...

Sonbaharın güzelliklerini, bir vakıfla Domaniç dağlarına yaptığımız gezide çok daha iyi anladım. Tabiatın içine tam manasıyla girmiştik ve her rengi gördük. Ağaçlar bilge ihtiyarlar gibi yaprakları dökülse de son meyvelerini uzatıyorlardı cömertçe... Toprak tek renk olmadığını bütün açıklığıyla gösteriyordu... Tam tefekkürük manzaraları, Domaniç’in en üst tepesine çıkarak hayret makamında izledik... İkinci dirilişin ilk hazırlıklarını yapan Rabbimiz, bize ölümün son olmadığını ve sonbaharın da son olmadığını ama belki de bizim son kalan sonbaharımız olabileceğini söylüyordu... “Acaba onun için mi hüznleniyoruz?” diye de düşündüm bir an.

Aslında bizim de dört mevsime benzediğimizi, gülerken yaza, sevinirken ilkbahara, soğurken kışa, hayalleri yıkılırken sonbahara...

Ve her değişim dönüşüm de bizi anlatıyor. Albümlere bakalım, neymişiz, ne olmuşuz? Ve rahmetli babamın her gün üç defa kendine tembihi geliyor aklıma: “Neydim, ne oldum, ne olacağım de, ve Rabbine teslim ol. Her şeyin bir hikmeti olduğunu unutma...”

Ömrünün sonbaharında babam ne güzel ders vermişti bana. Kâinat kitabı ne çok şey söylüyor insana. Hem de yüksek sesle konuşuyor her şey. Uyanık ve hüşyar gönüllere... Hani bebeklerin dikkatini çekmek için renkli, sesli, hareketli oyuncaklar kullanırsınız ya, Rabbimiz de kâinat kitabını sürekli değiştirip, dönüştürüp, renklendirip, gökkuşağı gibi her an donatıyor ve beni unutmayın ve her an yaratılanlara bakıp yaratılanı, dostunuzu tanıyın, diyor adeta... Bizi kitap gibi âlemin içinde yaratıp eğiten, bizi olgunlaştıran ve her an ikramlarını bizden esirgemeyen Âlemlerin Rabbine sınırsız, uçsuz bucaksız, sonsuz ve kesintisiz hamdolsun.❖

Sünnet-i Seniyyeye İttibanın Beden ve Ruh Sağlığımız Üzerindeki Etkileri

Ekmek ve İçindeki Cevher: Kepek

MEFRA BİLGE DÖNMEZ

Geçtiğimiz ay gıda alımında Peygamberî ölçü üzerinde durmuştuk. Beslenme konusunda en önemli hususlardan biri de elbette ki vücudumuza aldığımız gıdaların niceliğinin yanı sıra niteliğidir. Gıdanın genetiği ve yapısı itibarıyla bozulması, tahrip olması ve adeta gıda sınıfından çıkacak derecede müdahalede bulunulması meselesi hakikaten günümüzün en büyük sorunlarından biridir. İlk olarak, aziz ve mübarek ekmeğin, son derece besleyici yapısına zarar verip, adeta katline cevaz vermek hükmünde olan günümüz yanlışlarına bakıp, olması gereken ile vaki olanın arasındaki derin uçurumu birlikte müşahede edelim ve umulur ki böylelikle hakikate ulaşıp, sıhhatli bir ömre erişebilelim.

Ebû Hâzım (ra) anlatıyor: “Ben Sehl ibn Sa’d’a (ra), “Sen has undan yapılmış beyaz ekmek gördün mü?” diye sormuştum. Sehl,

– Rasulûllah (sav) vefat edinceye kadar, beyaz ekmek görmedim, dedi. Ben tekrar:

– Rasulûllah (sav) zamanında ashabın eleği var mıydı? dedim.

– Aleyhissalâtü vesselâm vefat edinceye

kadar elek görmedim, dedi.

– Öyleyse elenmemiş arpa ekmeğini nasıl yiyordunuz, dedim.

– Biz onu üflerdik, içindeki kepekten uçan uçardı. Kalan (kepek)leri de su ile yumuşatıp yoğururduk, cevabını verdi.”¹

Bu husustaki başka bir rivayet şöyledir:

Ümmü Eymen’in (ra) anlattığına göre; kendisi bir unu eleyip ondan aleyhissalâtü vesselam için ekmek yapmıştır. Resulullah “bu nedir?” diye sormuş, o da: “Bu bizim diyarda yaptığımız bir yiyecektir. Ben ondan sizin için bir ekmek yapmak arzu ettim” demiştir. Aleyhissalâtü vesselam da: “Şu eleyip ayırdığın kepeği öbürüne un kısmına geri kat, sonra yoğur (ve ekmek yap)” buyurmuştur.²

Hadislerden anlaşılan odur ki; Peygamber (sav) hayatında bir kez bile kepeği ayrılmış beyaz undan yapılmış ekmek yememiştir. Bunu, “o zaman elek yoktu ki” şeklinde bir yaklaşımla kabul etmek istemeyenler ve beyaz unun sakıncalı olmadığını iddia edenler olabilir. Fakat rivayetten anlaşılan odur ki; Peygamber (sav) bunu bir kereliğine

mahsus olmak üzere yemekten dahi kaçınmıştır. Üstelik çok sevdiği ve annemden sonra annem buyurduğu Ümmü Eymen hatırına, kendisine yapılan bu özel ekmeği bir kereliğine bile yemeği kabul etmemesi ve kepeği ayırmasını yasaklaması elbette dikkate değer bir hakikattir ve bize düşen de bu sünnete tâbi olmaktır. Tıbbın diliyle hastalıkların nedenlerini incelemek, bu hadis-i şerifin önemini daha iyi kavramamıza vesile olacaktır.

Şimdi beyaz unun insanın başına ne gibi sıkıntılar açtığına bakalım...

Sağlıklı gıda konusunda yaptığı çalışmaları ve kitaplarıyla tanınan araştırmacı yazar Mehmet Ali Bulut, Can Boğazdan Çıkar isimli kitabında; “Buğdaydan un yaparken kabukları (kepeği) eleyerek atmamak ve sadece ağır ölü nişastayı ekmekte kullanmak maalesef lezzet uğruna insanoğlunun bulunduğu en zararlı keşiflerden biri olsa gerek”³ der.

Biyolog ve Doktor Aidin Salih ise; sünnete uygun beslenme ile hastalıkların şifa bulacağına dair yazmış olduğu Gerçek Tıp kitabında şunları aktarır:

“Buğday tanesinin bütün vitaminleri, enzimleri, mikro elementleri oğulcukta kabukta ve kabuk altında yer alır. Tanenin merkezinde ise sadece derin uyku halindeki nişasta vardır. Buğday ıslanınca su enzimleri eriterek mikro elementleri ve vitaminleri canlandırır ve nişastaya akıtır. Enzimler nişastayı hafif şekere çevirerek, oğulcuğa gönderir. Oğulcuk harekete geçer filiz çıkarır ve hayat başlar. Enzimlerin buğday kabuğunun içinde hapsedilmesinin ve nişastanın uyku halinde tutulmasının hikmeti, enzimlerin nişasta ile karışmaması, buğdayın zamanından önce filizlenmemesi ve yüzyıllarca bozulmadan saklanabilmesi içindir. Dolayısıyla buğdaydan un yaparken, kabukları (kepeği) eleyerek atmamak ve sadece ağır ölü nişastayı un olarak kullanmak cahillikten başka bir şey değildir. Peygamberimiz asla buna izin vermezdi. Sehl İbni Sad (ra),

“Resulullah’ın (sav) vefatına kadar ne beyaz ekmek, ne de elek gördüm.”⁴ demiştir.

Salih, beyaz ekmeğin sağlığınıza olan zararlarını da şu şekilde ifade etmektedir: “Beyaz undan yapılan ekmeğin hazmı ağırdır. Kanın asidini yükseltir. Safra kesesi, böbrek ve mesane taşlarına, kılcal ve toplar damar tıkanıklığına sebep olur.”

Ekmeğin taze ve mayalı olduğunda zararlarının daha da fazlaştığını söyleyerek bundan kesinlikle uzak durulması gerektiğini ifade eder ve der ki: “Taze mayalı ekmek, bağırsaklarda B vitamini üreten mikropları pasifize eder. B vitamini eksikliği de sinirsel dengesizliğe ve kansızlığa yol açar.”⁵

İsmail Tokalak, Dünya Gıda ve İlaç Terörü isimli kitabında okuyucularla şunları paylaşır; “Beyaz undan yapılmış ekmek—katkı maddesi eklenmemiş olsa bile—şişmanlatır. Ayrıca basur, ülser, koroner kalp ve damar hastalıkları, bağırsak sorunları ve diyabet gibi birçok hastalığın tetiklenmesine yardımcı olur.”⁶

Sağlık ve Gıda Güvenliği Hareketi Dernek Başkanı Kemal Özer, Türk toplumunda en fazla tüketilen gıdanın ekmek olduğunu ve bu ekmeğin de gerçek ekmek olmamasından kaynaklanan sorunlarla yüz yüze olduğumuzu vurgular ve der ki; “Sorun çok ekmek yemek değil, gerçek ekmek yerine insanları obezleştiren beyaz ekmek yemek” ve kitabında sözlerine şöyle devam eder:

“Yaygın olarak tüketilen beyaz ekmeğin yerine, tam buğday ekmeği tüketilmeli. Midneyi doyurup, fiziki açlığı gideren beyaz ekmek, biyolojik açlığa neden oluyor. İçerdiği yüksek şeker nedeniyle, toplumdaki obeziteyi ve buna bağlı hastalıkları tetikliyor. Tam buğday ekmeği ile beslenen bir kimse 7-8 saat sonra acıırken, beyaz ekmekle beslenen bir kimse—ne kadar çok yerse yesin—en fazla 3 saat sonra açlık hissedecektir. Bu nedenle şekerin yanı sıra beyaz ekmek de mide hükümlerinin sürmesinde kişinin kendisine doğrulttuğu en ölümcül silahtır.”⁷

Uzmanların araştırmalarından çıkan so-

nuç apaçık gösteriyor ki; yalnızca bu sünnetle bile amel etmemek bizi hasta etmeye kâfi geliyor ve Resulullah'ın (sav) tavsiye buyurduğu tam buğday ekmeği ile beslenmek de birçok hastalıktan korumamıza vesile oluyor. Beyaz ekmeğin neden olduğu, ihtiyaçtan evvel açlık hissetme duygusuyla çok yemeye başlayan insanı; başta obezite ve diyabet olmak üzere, bağırsak problemleri, hazım sorunları ve neticesinde kanser gibi birçok tehlikeli hastalık bekliyor. Sağlık ve huzur dolu bir hayat ve huzurlu bir ölüm kavli duasıyla yaşayan bir mü'minin yapması gereken; fiilî duayı da ihmal etmemek olmalıdır. Nasıl beslenmemiz gerektiği hadislerde açıkça belirtilmişken, bu kurallara uymamak, hastalığı kendi irademizle tercih etmek hükmünde olacağından, bu hususta azami dikkat etmek gerektiği ortadadır. *"Başınıza gelen herhangi bir musibet, kendi ellerinizle işledikleriniz yüzündendir. (Bununla beraber) Allah çoğunluğu affeder."*⁸

Evet, bir mü'min sünnet-i seniye ile amel ettiği takdirde dünyada da ahirette de bunun mükâfatını eksiksiz olarak alacaktır ve İslam dininin yalnızca âhiret saadetine değil, dünya saadetine de nasıl vesile olduğuna bizzat şahit olacaktır.❖

Kaynaklar:

1. İbrahim Canan, Kütüb-i Sitte, c. 17, H. No: 6983
2. İbrahim Canan, Kütüb-i Sitte, c. 17, H. No: 6984
3. Mehmet Ali Bulut, Can Boğazdan Çıkar, sy 188
4. Aidin Salih, Gerçek Tıp, sy 71
5. Aidin Salih, Gerçek Tıp, sy 71
6. A.g.e, sy 57, Güleyboy yayınları
7. Kemal Özer, Müslümanın Diyeti, sy 66
8. Şura, 42/30

Kaçış

GAMZE KOÇ

İnsan dediğin giyime kuşama özenir. Hiç olacak şey mi yani? Pekala, olabiliyormuş. Özendim işte. Elle tutulup gözle görülebilecek olan onca şey varken sen git, bir duygunun peşine takıl. Hadi tamam, takıldın; hiç değilse etrafına bakın, ölçülerinde gezin, makul ol bari. Psikiyatri hekimi, aynı zamanda yazar ve şair olan birinin yaşadığı şeye özenmek nedir?

İnsan hakikaten çok tuhaf, kimlerin yaşadığı şeylere nasıl keşkeli cümleler kuracağı belli oluyor. Ne yapalım insanız, olmaz dememek gerekiyormuş. Oluyor, istiyor insan işte.

Hatırasını dinlediğim andan itibaren mahalle çocuklarının külahta kocaman top top dondurmaları yalarken, uzaktan bakıp bakıp yutkunan çocuğa benzedim resmen. Ben de aynı şeyi yaşamak, aynı duyguyu tatmak istedim. Mevzu ne mi, hemen izah edeyim hatta Kemal (Sayar) Hoca'nın ağzından aktarayım, olay tam şöyle cereyan etmiş.

"Geçen akşam malum bir muhallebiciye çorba içmeye girdim. Çorbamı içtim. Dışarı çıktım. Orada kâğıt mendil satan bir abimiz var, yaşça benden büyük olduğu açık. Tam da muhallebicinin önünde bir seyyar tezgâhta salep satılıyor.

Giderken dedi ki "Beyfendi, bir şey konuşabilir miyiz?" Çok nazik. Buyrun, dedim. Herhâlde para isteyecek diye düşündüm.

"Bana bir salep alabilir misiniz?" Evet, dedim, memnuniyetle dedim, tabi dedim. Burada duruyorsunuz, canınız çekmiştir, olabilir. Hemen alayım filan...

Onun isteyişindeki o eda, nezaket aslında müstağnilik... Başka bir şey istemiyor. Salep, orda canı çekmiş ve onu çok kibarca size söylüyor. Neyse ben, hemen verdikten sonra kaçtım. Sonra düşündüm ne kadar büyük bir bağış... Size gönderilmiş bir bağış... Güzel bir insan, kibar bir şekilde sizden canının çektiği bir şey istiyor ve sizin de onu almaya takatiniz var, alıyorsunuz ve rahatlıyorsunuz. Size bir armağan, size bir bağış, verene bir bağış, ruhen bir bağış... Minicik bir şey..."

Bayıldım. Manzara gözümün önünde canlandıkça daha da hayran kaldım. Böylesi bir iyiliğin bu bağışın, bağışlanışın bizzat içinde olmayı çok istedim.

Artık ne kadar içten istediysem aradan

sadece iki gün geçmişti. Bitirmeye can atığım bir hafta sonu akşamı... İçim patladı patlayacak. Canım sıkın. Darım. Dardayım. Öyle bir ruh hâli... Katıldığım resmî, bir o kadar da ciddi toplantının ardından, o topuklu ayakkabılarla tam günü kapattım, çok şükür bitti, derken ani bir gelişmeyle rotayı değiştirip, eve geçmeden bir işimiz çıktı ve eşimle işimizi uzatmış olduk. Yorulduğum için birkaç kez gitmemek için ayak direktsem de olmadı. Yaşanacak bir şey varmış kaderde. Sonradan anlıyorum neyi, neden ısrarla istediğimi. O isteği içime verenin niye bunu istediğini. İsteyenin istemesini de istemenin kendisini de her şeyin hesabı kitabı önceden yapılmış meğer. Özendiğim şey dua olmuş, kabul olmuş haberim yok.

Çarşıdaki işimiz de bitti. Eşim eski bir öğrencisini görünce ayaküstü balık hâlinin önünde laflamaya başladı. Ben de bazen muhabbete dâhil oluyor, ara ara da balıkların tezgâhlarda istifledikleri balıklara bakıyorum. O esnada omuzunda solmuş vişne çürüğü şallı, kahverengi eprimiş başörtülü, bembeyaz tenli ve su yeşili gözleriyle yaşlı bir kadın yanıma yanaştı. Yanaşmakla da kalmadı, dibime kadar sokuldu. Bir an için tedirgin oldum ama korkmadım. Kimsenin duymaması gereken bir sırrı fısıldar gibi bir şey söyledi ve geri çekildi: "Bana bir tane balık alır mısın kızım?"

Aynısı, tıpkısı. Allah'ım o özendiğim hatıra gibi. Milimi milimine hem de. Hiçbir detayı şaşmaz mı? Şaşmadı. Teyze, önce para isteyecek sandım ama yok; istediği bir tane balıkmış... Balık. Besbelli canı çekmiş işte. Parmağıyla da gösterdi üstelik. Balık da pırl pırl parlayan pullarıyla, ışı ışı derisiyle teyzenin balığı olmak için orada sanki.

Saniyelik afallamam geçtikten sonra, önce cüzdanıma davrandım, sonra eşime nasıl yapalım diyen bir bakış fırlattım, gözlerle sessizce anlaştık. Balığın parasını öder ödemez temizlenme safhasına kalmadan oradan kaçır gibi uzaklaştık. Ömrümün en güzel kaçıışı olabilirdi.❖

Sağlıklı İnsanlardan Hasta Üretmek

İBRAHİM KÖROĞLU

20. yüzyılın başlarında Fransa'nın küçük bir yerleşim yerine genç bir doktor atanır. Knock ismindeki bu doktor, bu yöredeki insanların çok sağlıklı olması nedeni ile önceleri ne yapacağını bilemez.

Kendisine kimse ihtiyaç duymamakta, dolayısı ile o da mesleğini icra edememektedir. Bu durumda mesleğini nasıl yürüteceğini düşünmeye başlar.

Sağlıklı insanları muayenehanesine çekecek bir yol bulmalıdır.

Uyanık doktor, öğretmen ile anlaşarak kasabadakileri bir toplantıya davet ettirir. Amacı onları yıllardan beri o yörede sinsice yayılan hastalıklar konusunda uyardır.

Bir müddet sonra doktorun bekleme odası dolup taşar.

Dr. Knock, yeni hastalarının hepsini devamlı gözetim altında bulunmaları konusunda ikna eder. Sonunda kasaba, bir hastaneye dönüşür. Geriye sadece hasta insanlarla ilgilenecek sayıda sağlıklı insan kalır. Doktorla birlikte eczacı da köşeyi döner, acil durumda revir görevini gören pansiyon

nun sahibi de.

Bu olay, aklıma 7. yüzyılın başlarında Medine'de yaşanan başka bir olayı getiriyor:

Rum İmparatoru Heraklius ile Peygamber Efendimiz (sav) birbirlerine mektuplar ve hediyeler gönderirler. Heraklius bir seferinde "hediye tabip" gönderir. Bu doktora bir ev tahsis edilir ve rahat etmesi için her türlü destek sağlanır.

Fakat bir süre sonra bu doktor da hiç hasta gelmemesinden şikayet etmeye başlar.

Kendisi dürüst bir tabip olduğu için Dr. Knock gibi bir kurnazlık yapmaz ve bu durum, uzun süre daha devam edince huzura varır:

"Efendim! Buraya, size hizmet etmeye geldim. Fakat, bugüne kadar, bir hasta bile gelmedi. Boş oturdum, yiyip içtim, rahat ettim. Fakat mesleğimi icra etmek istiyorum ve sizden geri dönmek için izin istiyorum." der.

Aldığı cevap doktora da çok şey öğretir: "Kalırsan, misafire hizmet ve ikram etmek, Müslümanların vazifesidir. Gidersen de

yolun açık olsun. Yalnız şunu bil ki, Ashabım kolay kolay hasta olmaz! Onlar temizliğe çok dikkat ederler. Acıkmadıkça bir şey yemez ve sofradan, doymadan önce kalkarlar."

...
Öte yanda Dr. Knock'ın o korkunç fikri, büyük bir fitnenin ateşini yakar. Çünkü o kasabadaki bu olay, zamanla küresel bir hal alır.

Sağlıklı insanlardan hasta meydana getirme fikri, insanların sağlıklarını çalan dev bir pazar oluşmasına sebep olmuştur. Aslında "DR. KNOCK", Fransız yazar Jules Romains tarafından 1923'te yazılmış bir tiyatro oyunudur.

...
Bu fikre dört elle sarılan Modern Tıp ve İlaç Firmaları, sağlıklı insan tanımayan bir yüzyılın yaşanmasına neden oldular.

Hayattaki doğal değişimler, normalden çok az farklılık gösteren özellikler ve davranışlar hastalık olarak tanımlandı. Böylece yüzlerce yeni hastalık keşfedildi.

Bu keşiflere yenilerinin eklenmesi için çok büyük paralar harcadı.

Araştırma enstitüleri, basın kuruluşları, tıp profesörleri ve gazetecilerle iş birliği yapılarak bu hastalıklar toplumlara kabul ettirildi.

Hastalık kaşifleri, harcadıkları paraların yüzlerce katını sağlıklı insanların sırtından kazanmaya devam ettiler ve ediyorlar.

Depresyonun bin bir çeşidi, kronik yorgunluk, vitamin eksikliği, kafes kaplanı sendromu gibi komik isimleri bile olan onlarca sendrom var. Terlemeyle ilgili onlarca farklı isimde hastalık tanımlanmış.

Bazen insana, "bu kadar da olmaz, sanki dalga geçiyorlar" dedirten hastalıklar keşfediyorlar.

Bunlardan biri de Cennet Depresyonu. İnsanlar bu depresyona çok dinlendirici ortamlarda giriyorlarmış.

Leisure Sickness olarak adlandırılan boş

zaman hastalığı da çok yaygın bir hastalık olarak tanıtılıyor.

Boş zamanda oluşan semptomlar say say bitmiyor. Bunların başında yorgunluk, baş ve eklem ağrısı, kusma ve depresyon geliyor.

Günümüzde sadece kadın olmak bile hasta ilan edilmek için yeterli. Bazı dönemlerinde yaşadıkları doğal süreçler, uzun süredir hastalık olarak görülüyor.

Örneğin hamileliklerin çoğu riskli kabul ediliyor. Sezaryenle doğumların ve alınan rahimlerin sayısı her geçen gün artıyor.

Milyonlarca çocuk, sırf hareketli diye dikkat eksikliği ve hiper aktivite olarak tanımlanıyor. İnatçı çocuklara ise aynı sebeplerle "Oppositional Defiant Disorder" bozukluğu yakıştırılmakta.

...
Bedenimizin en doğal tepkileri bile hastalık olarak tanımlanıp ilaç kullanma zorunluluğu oluşturuluyor.

Bilimin acizliği, bazı doktorların ilaç firmalarına hizmet için uzmanlıklarını satmaya hazır olmalarına dayanıyor.

Yeni hastalıkların keşfinde en önemli rolü ise psikiyatristler üstleniyorlar.

İngiliz psikiyatrist David Healy'ye göre yeni ruh hastalıkları olarak tanımlananların çoğu hayatın fitri değişimlerinden başka bir şey değil.

Çekingenlik "asosyal kişilik" kabul edilirken, üzüntü, "uyum bozukluğu" olarak tanımlanıyor. Korku bozukluğu, panik bozukluğu, akut stress bozukluğu, ruhi çöküntü gibi kavramlar yaygınlaştırıldı. Depresyona birçok yeni tür eklediler. Bunların hepsi yeni ilaçlar demektir.

"Kolesterolün düşürülmesi gerekiyor" gibi tuzak bir cümle ile başlayan süreçte ilaç firmaları inanılmaz kazançlar elde ediyorlar.

Beyne çok gerekli olan gıdaları "kalbe zararlı" dedikleri için bize yasaklıyorlar. Yıllarca tereyağına ve zeytinyağına bizi düşman edip margarin yedirmeyi başardılar.

Sonuç olarak “Dünyamız Büyüklük Bir Hastane”ye dönüştü.

...
Bu tür bilgilerin çok daha fazlasına ayrıntıları ile yer veren uzun bir makale, 2003 yılında Der Spiegel dergisinde yayınlandı.

Aradan geçen 20 yılda bu konu, dünyanın en zengin adamlarının sahibi olduğu ilaç firmalarının lehine daha da gelişti.

Dünya Sağlık Örgütü bile aldığı son kararlar ve yaptığı yönlendirmelerle, onları desteklediğini düşündüren uygulamalara imza attı. Pandemi sürecinin de “sağlıklı insanlardan hasta meydana getirme” fikrinin tavan yaptığı bir süreç olduğu kaınatındeyim.

“Birkaç hastalık dışında erken teşhis hayat karartır. Gü-nümüzün imkanlarıyla küçük, önemsiz, geçici rahatsızlıklar tespit ediliyor ve gereksiz, maliyetli bir tedavi süreci başlatılıyor” dediği için tepki çeken Prof. Dr. Ahmet Rasim Küçükusta, yayınladığı kısa videosunda kendine has üslubu ile şöyle diyordu:

- Hasta olduğunuz zaman mutlaka, hemen hiç gecikmeden doktora gidin.

- Muayene paranızı ödeyin çünkü doktorunuzun yaşamaması lazım.

- Reçetenizi alın, eczaneye gidin, ilaçlarınızı alın, parasını ödeyin, eczacının da yaşamaması lazım.

- Eve gelin ilaçların hepsini çöpe atın. Çünkü sizin de yaşammanız lazım.❖

Tesadüf Olsaydı Biz Olmazdık

ELİF E. BAYRAKTAR

Kâinattaki her şey tesadüfen oluşamayacak kadar anlamlıdır ve her varlığın arkasında bir düzen ve ilahi bir irade vardır. Ancak bir Darwinist'e göre mesela elimizdeki milyonlarca harfi caddeye serpsek, bu harflerin hepsi bir gazete sayfasındaki gibi anlamlı yazılar oluşturabilir(!)

Darwinizm dünya milletleriyle alay eden bir ideolojidir. Tesadüfün ilahi bir akıl gibi sunulduğu bu düşüncede tesadüf, dünyadaki bütün insanların aklından daha çok akla sahip muazzam bir deha olarak gösterilir. Mesela insanın tek bir DNA molekülünde bir milyon ansiklopedi sayfasını dolduracak bilgi bulunur. Bu bilgilerin tamamı çok önemli bir sıralamaya sahiptir. Bunun kör bir tesadüf eseri olduğunu söylemek mümkün müdür? Ancak Darwinist anlayışa göre bu olağanüstü olay tesadüflerle gerçekleşebilir.

Bilim adamı Caryl P. Haskins, DNA şifresinin tesadüfen oluşmasının imkânsızlığını ve bu gerçeğin yaratılış için güçlü bir delil olduğunu şöyle ifade ediyor: “Biyokimyasal genetik düzeyinde evrime ait en kapsamlı sorular hala cevaplandırılmamıştır. Genetik şifre ilk kez nasıl ortaya çıkmıştı ve nasıl evrimleşmişti? Bugün yaşayan tüm organizmalarda hem DNA'nın replikasyonu hem de DNA şifresinin etkili bir şekilde çevirimi süreçleri, son derece kesin enzimlere gerek-

sinim duymaktadır... Şifre ve şifreyi çevirme yolları evrim sürecinde kendiliğinden mi ortaya çıkmıştı? Böyle bir rastlantının gerçekleşmiş olabileceğine inanmak akıl almazdır...”¹

...
Materyalistler kainatın kaos, karmaşa ve tesadüflerin ürünü olduğunu iddia ederler. Ancak meydana gelişinden, içindeki sistemlerin ve varlıklar arasındaki kusursuz denge ve ahenge kadar araştırılan her konu, kâinatta kesinlikle tesadüflere yer olmadığını ortaya koyar.

İngiliz fizikçi ve matematikçi Sir James Jeans evrendeki kusursuz düzeni şu şekilde ifade ediyor: “Evren hakkında yapılan bilimsel bir araştırmanın sonucu tek bir cümleyle özetlenebilir: Evren, matematik bilgisi sonsuz bir varlık tarafından dizayn edilmiş olarak görülüyor.”²

Fransız Akademisinin bir üyesi olan ünlü Prof. Jean Guittou ise şunları söylüyor:

“Doğanın temel değişmezleri ve yaşamın ortaya çıkmasına neden olan ilk koşul-

lar, şaşırtıcı bir kesinlikle ayarlanmıştır. Evrenin ne denli akıl almaz bir incelikle ayarlanmış gibi görüldüğü hakkında bir fikir vermek için Yer'den Mars gezegeni üzerinde bir çukura topunu göndermeyi başarabilen bir golf oyuncusunun becerisini düşünmek yeter!”⁴

Dünyadaki su miktarı da canlıların yaşamasına en uygun şekilde yaratılmıştır. İngiliz doğa bilimci John Ray bunu şu sözlerle ifade ediyor:

“Eğer Dünya üzerinde şimdi olduğunun yarısı kadar deniz olsaydı, o zaman su buharı miktarı da şimdikininkin yarısı kadar olacaktı, dolayısıyla biz de kuru toprakları beslemek için şu an sahip olduğumuz nehirlerimizin ancak yarısına sahip olacaktık, çünkü su buharının miktarı, üzerinden yükseldiği yüzeyin genişliğiyle bağlantılıdır. Dolayısıyla Yaratıcı, bunu öyle bir şekilde düzenlemiştir ki, denizler, karalar için gereken su buharını temin etmeye yetecek bir genişliğe sahiptir.”⁶

Tesadüf, matematiksel bir terim ve bir şeyin tesadüfen gerçekleşip gerçekleşmeyeceği olasılık hesapları ile anlaşılır. Peki acaba bize hayat imkânı veren bir kâinatın tesadüfen meydana gelmiş olması, bütün fiziksel değişkenler bir arada düşünüldüğünde, kaçta kaç ihtimaldir dersiniz?..

Tüm fiziksel değişkenleri hesaba katarak, bunların kaç farklı biçimde dizilebileceğini dikkate alan ve içinde canlıların yaşayabileceği bir ortamın oluşmasının Big Bang'in diğer muhtemel sonuçları içinde kaçta kaç ihtimale sahip olduğunu tespit eden matematikçi Roger Penrose'a kulak verelim: 10¹²³'te 1 ihtimal! Bu rakam, 1 sayısının yanına 123 tane sıfır gelmesiyle oluşuyor. Ve bunun matematikte bir tanımı, adı yok.

Yine Penrose'un ifadesiyle, “Bu sayı, yani 10¹²³'te bir ihtimal, Yaratıcının amacının ne kadar keskin ve belirgin olduğunu bize gösterir. Bu gerçekten olağanüstü bir sayıdır.”❖ (Bu yazının daha geniş metnine ve kaynaklarına web sitemizdeki sayfasından ulaşabilirsiniz.)

“Hocam hayattan nasıl lezzet alabilirim? Huzuru uzun süre önce kaybettim gibi. Her şey karanlık görünüyor.”

FEYZULLAH AKDAĞ
PSİKOLOJİK DANIŞMAN

Soru: “Hocam hayattan nasıl lezzet alabilirim? Huzuru uzun süre önce kaybettim gibi. Her şey karanlık gibi görünüyor. Hiçbir şeyin tadını alamıyorum. Günler benim için sıkıcı ve sıradan geçiyor. Bir işe yaramadığımı hissediyorum.”

Cevap: Ekim sayımızda cevaplamaaya başladığımız bu sorunun cevabına devam edelim inşallah. Zannediyorum ki günümüz post-modern insanının en fazla yaşadığı sorunların başında “hayattan lezzet alamama” olarak özetlenebilecek ve açıklaması da tam sizin yaptığınız gibi olan bir maraz ile karşı karşıyayız. Evet, hayatın lezzetini tatmadan huzur bulmak pek mümkün değildir. Bununla beraber her bireyin hayatında lezzet almasının ve huzur bulmasının yolları farklı olabilir. Yani uygulandığı takdirde herkese kesinlikle lezzet ve huzur verecek sabit bir reçete yok. Ancak lezzet ve huzur için bazı ortak prensipler hakkında konuşabiliriz.

“Anlam, sevmek, çaba, irade, düzen, mizah, mahremiyet, kendine izin, mümkün olduğunca gerekli olanlar, spor, denge” tecrübe ettiğim kadarıyla hayattan lezzet almanın ve huzur bulmanın 11 temel kriterini bu şekilde sayabiliriz. Bu kavramların her birinin her bireyde yansımalarının farklı olacağını akılda tutalım. Önceki yazıda kriterleri açıklarken mahremiyet kriterimizde kalmıştık.

Mahremiyet, lezzet almanın temel koşuludur. Zira hayatta bir kısım şeyler sadece şahsı, bir kısmı sadece aileyi, bir kısım şeyler sadece yakın çevreyi, bir kısım şeyler ise tüm kamuoyunu ilgilendirir. Bu hiyerarşiye uymadığımız takdirde psikolojik uyumumuz alt üst olur. İnsan bu durumu kaldıramaz. Maalesef günümüz dünyasında sosyal medya aracılığıyla en fazla yozlaşan kavramların başında gelen mahremiyetin ihlal edilmesinin acısını çok fazla yaşıyoruz. Yatak odalarının içlerine kadar tüm kamuoyuna kendilerini reklam eden insanların, sadece kamera kadrına gülümseyip aslında hiç mutlu olmadıklarını birçok haberden görebiliyoruz. Bunun temel nedeni mahremiyet kavramına yapılan saygısızlıktır. Mahremiyet din, dil, ırk, ideoloji fark etmeksizin tüm insanlığın ortak ihtiyacıdır.

Kendine izin kriteri “belirli zamanlarda, belirli yerlerde, belirli süreyle” sahip olduğumuz rollerin asgariye düşürülmesi ve rahat hareket edebilmeyi ifade eder. Bu sayede

insan diğer rolleri için tekrar enerji toplar ve daha verimli bir biçimde sahaya döner.

Örneğin bir öğretmen, bir anne, bir eş ve bir ev hanımı olan bir insan düşünelim. Her bir rolünün gerektirdiği iş temposu ve gereklilikler vardır. Haliyle bu durum bireyi zamanla çok yıpratır ve hiçbir şeyden lezzet almamaya yöneltecektir. Hatta bu roller o kadar çok birbirine karışabilir ki evde çocuklarına öğretmenlik yaparken okulda öğrencilerine annelik yaptığının farkında bile olmayabilir birey. Bu duruma psikolojide “enfasyon” denilmektedir.

Bu hanımefendiye ne tavsiye edelim de hem enfasyon yaşamamasın hem hayattan lezzet alsın hem de tüm rollerin gereklerini yerine getirebilsin? İşte bunun cevabı “kendine izin” ile olabilir. Mesela örneğimizdeki hanımefendi haftanın belli gün ve saatlerinde sadece olmak istediği rolle baş başa kalacak şekilde bir zaman tanzimi yapabilir. Ve o belirli zaman aralığında olmak istediği ve beslemek istediği role bürünüp onunla ilgili etkinlikler yapabilir. Mesela eş rolünü beslemek istiyorsa çocukların uyuduğu, kocasının evde olduğu baş başa zaman geçirebilecekleri zaman ayarlaması yapılabilir. Tabii bu durumda kocanın da durumu bilip onun da eş rolünde olması gerekmektedir. Diğer rollere de benzer şekilde özel zamanlar ayırarak kendine izin vermek sağlanabilir.

Kapitalizmin reklam ve algı yönetimleri aracılığıyla en vahşice uygulandığı zamanları yaşıyoruz. İnsanların ihtiyaçlarının kendilerince belirlenmeyip “aslında senin buna ihtiyacın var!”, “mutlu/popüler/güzel/yakışıklı vs olmak istiyorsan şu ürünü almalısın!”, gibi gizli açık mesajlarla insanlığı koyun misali güden bir sistem. Belki tüm insanlığa ulaşip uyandıramayız ama bireysel olarak bu yönlendirmelerin farkında olup sadece gerçekten ihtiyaç duyduklarımıza sahip olmaya gayret etmeliyiz. Zira çok eşya çok bağlanmayı ve çokça psikolojik ve ekonomik yükü beraberinde getirir. Oysa insanın hayattan alacağı lezzet ve huzur, kanaa-

tiyle doğru orantılıdır. Lezzet ve huzur, belirli marka bir telefona sahip olmakla ya da gidilen meşhur bir kafede atılan kahve storysiyle bulunamaz.

Hayatımızın gittikçe hareketsizleştiği gerçeğini görmemiz gerekiyor. Hayattan lezzet alan bireylerle yaptığım görüşmelerde hareket ya da spor öyle ya da böyle kesinlikle vardı. Günlük açık havada yarım saatlik bir yürüyüş bile insanın ruhuna büyük faydalar sağlamaktadır.

Sporun bedene faydalarını yazacak değilim. Ama sporun ruha ve psikolojiye ve dolaylı olarak hayattan lezzet almaya etkisinin ihmal edildiğini düşünüyorum. Hareket eden insan, pasif konumdan aktif konuma geçerek bedeni üzerinde daha fazla söz hakkına sahip olmaktadır ve iyi bir şey yaptığının farkında olduğu için bu onu iyi etkiler. Özellikle erkeklerin testosteron hormonları üzerinde hareketsiz yaşam biçiminin büyük hasar bıraktığını da bilimsel çalışmalar söylüyorken sporu ya da en azından günlük hareketi hayatımızın rutini haline getirmemiz büyük önem arz ediyor.

Hayattan lezzet almak için sıraladığımız kriterlerin sonuncusu da dengedir. Denge psikolojik, fizyolojik ve ruhsal sağlığımızın temel belirleyicisidir. Saydığımız diğer tüm kriterler ve hayatın getirdiği tüm gereklerde denge unsurunu gözetmediğimizde lezzet almak ve huzuru bulmak mümkün olmayacaktır. Denge, “her şeyden gerektiği kadar” demektir. Örneğin sporu gerektiğinden fazla yapmaya başlarsak bu sefer vücudumuz zarar görür ve öte yandan tek gündemimiz bu olacaktır.

Denge kavramının daha iyi anlaşılması için Peygamber Efendimizin (sav) harika bir ölçü öğretirken aynı zamanda bizi ikaz ettiği şu mübarek hadisiyle bitiriyorum:

Enes ibni Mâlik radiyallahu anh şöyle dedi: Peygamber Efendimizin nâfile ibadetlerini öğrenmek üzere, sahabeden üç kişilik bir grup, Peygamber hanımlarının evleri-

ne geldiler. Kendilerine Efendimiz'in ibadetleri bildirilince, onlar bunu azımsadılar ve:

- Allah'ın Resûlü nerede biz neredeyiz? Onun geçmişteki ve gelecekteki günahları bağışlanmıştır, dediler. İçlerinden biri:

- Ben ömrümün sonuna kadar, bütün gece uyumaksızın namaz kıla-çağım, dedi. Bir diğeri:

- Ben de hayatım boyunca gündüzleri oruç tutacağım ve oruçsuz gün geçirmeyeceğim, dedi. Üçüncü sahâbi de:

- Ben de sağ olduğum sürece kadınlardan uzak kalacak, asla evlenmeyeceğim, diye söz verdi. Bir müddet sonra Peygamberimiz onların yanına geldi ve kendilerine şunları söyledi:

"Şöyle şöyle diyen sizler misiniz? Sizi uyuyorum! Allah'a yemin ederim ki, ben sizin Allah'tan en çok korkanınız ve O'na en saygılı olanınızım. Fakat ben bazen oruç tutuyor, bazen tutmuyorum. Gece hem namaz kılıyor, hem de uyuyorum. Kadınlarla da evleniyorum. Benim sünnetimden yüz çeviren kimse benden değildir." (Buhârî, Nikâh 1; Müslim, Nikâh 5. Ayrıca bk. Nesâî, Nikâh 4)❖

(Bu yazının tam metnine, zaferdergisi.com'daki sayfasından ulaşabilirsiniz)

Âlemlere Rahmet Olan Efendimiz (asm)

Aldatmamak

NECATİ KAĞAN ÇETİN

Peygamber Efendimiz (asm) buyurdu ki:

"Bizi aldatan bizden değildir."

(Müslim, İman 164, Fiten 16. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Büyû 50; Tirmizî, Büyû 72; İbni Mâce, Ticârât 36)

...

Fahr-i Kâinat Efendimiz (asm), emrolunduğu üzere dosdoğru yaşadı. Her sözü, her susması, her davranışı dosdoğruydü, hikmet doluydu. Nezaket ve incelik yüklüydü. Onun ahlakî Kur'an ahlakıydı.

Belki farkındayız belki de değiliz. Yazının başında aktardığımız hadis, bütün hayatı olumlu yönde etkiliyor. Aileyi, toplumu, yönetimi, eğitimi, çevreyi, bireyi, ahlakî, topyekûn dünyayı etkiliyor.

...

Örneklendirelim...

Mesela bir anne baba... Sımsıcak bir yuva, mutlu mesut çocuklar... Hem anne hem de baba birbirine sadakatle bağlı. "Bizi aldatan bizden değildir." hadisini kalplerine yazmışlar, onları her daim uyarıyor ve yollarını aydınlatıyor.

Anne ve baba sırat-ı müstakim, istikamet çizgisinde yaşama gayretindedir. Çocuklar aynı anlayışla terbiye edilmişler... Aile fertleri sevgi neymiş, saygı neymiş, sadakat

nasıl olacakmış, biliyorlar.

Ekranların, sosyal medyanın güdümünde değiller. Hayatın zorluklarını bu hadis rehberliğinde doğru olarak karşılıyorlar. Aldanmıyorlar, aldatmıyorlar.

Ailenin hayatı bu hadis sayesinde bir derece daha güzelleşiyor.

Dikkat edin: Sadece bu hadis bile ailenin hayatını hem koruyor hem iyileştiriyor.

...

Mesela bir yönetici...

İş hayatının çetin şartlarına rağmen "Bizi aldatan bizden değildir." hadisini kendine rehber etmiş. Aldığı bütün kararlarda bu hadis uyarıyor onu, rehberlik ediyor. Gelirler, giderler, harcamalar, personel, üretim, yatırım... Hepsini doğruluk çizgisinde gerçekleştiriyor. Çünkü aldatmak Müslümana uymaz...

İşyeri, bu hadis sayesinde güzelleşiyor; çünkü yolunu bu hadisle bulan ve koruyan bir yönetici var başında...

Dikkat edin: Sadece bu hadis bile, hem yöneticiyi, hem işçileri, hem de müşterileri aldatmaktan ve aldatılmaktan koruyor.

...

Ya da bir işçi...

"Bizi aldatan bizden değildir." hadisini zihnine kazımış, kendine rehber edinmiş. İşlerini yaparken daima doğru yapıyor. Çünkü onu bu hadis uyarıyor...

Bu işçi de işini sağlam, güzel ve vaktinde yapıyor. Aldanmıyor ve aldatmıyor... İşyerinin bu hadis sayesinde temiz emek ve helal kazançla güzelleşiyor.

Dikkat edin: Sadece bu hadis bile işçiyi haram kazançtan, işvereni zarardan ve müşterileri de bozuk ürün almaktan koruyor...

...

Bir esnaf, bir tüccar... "Bizi aldatan bizden değildir." hadisini dükkanına tablo değil kalbine pusula yapmış. Alım satımda, maliyet ve kâr hesaplarırken doğruluktan ayrılmıyor ve haram kazançla kendini aldatmıyor. Ve onun bu doğruluğunun, yani dolayısıyla bu

hadis-i şerifin herkes faydasını görüyor...

Dikkat edelim: Sadece bu hadis, esnafı ateşten, müşteriye de para kaybetmekten korudu...

...

Bir doktor... "Bizi aldatan bizden değildir." hadisini kendisine şiar edinmiş... Muayenesini, tedavi süreçlerini bu hadisin uyarısını dikkate alarak yapıyor. Hastalara gereksiz tahlil yaptırmıyor, emar vb istemiyor, hatta ihtiyaç olmadığı halde ameliyat yapmıyor... Tanı ve tedavide aldatmıyor, kendisi de aldanmıyor.

Dikkat ederseniz "Bizi aldatan bizden değildir." hadisi hastayı da doktoru da devleti de korumuş oluyor...

...

Bir genç, bir adam, bir kadın, bir komşu... Hasılı bir toplum... "Bizi aldatan bizden değildir." hadisini hayata taşıdığı anda herkes kârlı çıkıyor, herkes zarardan kurtuluyor... Hem dünya hem ahiret zararlarından...

İşte Âlemlere Rahmet Olan Efendimiz'in (asm), rahmeti hayatımızda böyle yansımış oluyor. Onun (asm) sünneti hayatımızda güneşidir. O güneş hayatımızda ne kadar varsa o kadar aydınlık, ne kadar yoksa o kadar karanlıktayız.

Onun nuru her şeyi sarıp sarmalayan bir nurdur... Ölmüş kalpleri diriltiren bir nur, kararlı vicdanları aydınlatan bir nurdur... Dünyayı yaşanabilir kılan, insana merhamet aşılardan bir nurdur...

Evet Allah'ın Elçisi, Efendimiz Hz. Muhammed'in sözleri ve sünneti hayatın tam da içindedir; hatta ilerisinde rehberlik eder.

Onun nuru kalpleri aydınlatıyor, zihinleri netleştiriyor, hayatı cennet yolu yapıyor, insanları cehennem yolcusu olmaktan koruyor.

Âlemlere Rahmet olan Efendimizin (asm) rahmetinin değerini anlamak, yaşamak ve şefaatine kavuşmak duasıyla...❖

düşünceler

HAZIRLAYAN: **ASLINUR BAHAR**

Bir çobanı da dinle. hiçbir şey bilmiyorsa bile senden iyi koyun gütmesini biliyordur.

— **HZ. MEVLANA (KS)**

İnsan varoluşunun sırrı, sadece yaşamak değil, uğrunda yaşanacak bir şeye sahip olmaktır.

— **F. DOSTOYEVSKI**

Ancak zaaflarımızla sevenler bizi hakkıyla sever, meziyetlerimizi zaten herkes kabul eder...

— **AHMET HAMDİ TANPINAR**

Dilimle oynayan dinimle oynamış demektir.

— **SEZÂİ KARAKOÇ**

İlim öğrenmeye gayret etmek, her Müslüman erkeğin ve kadının vazifesi olmalıdır.

— **ULUĞ BEY**

Akıl susunca, düşünce durur.
Düşünce durunca, hareket durur.
Hareketsizlik ise, çürümenin eşiğidir.

— **İMAM GAZALİ (RA)**

Neyi seversen o olursun.
Hiçbir şey sevgi kadar dönüştürücü değildir...

— **OSHO**

Oğlum, okumak ve yazmak cehaleti öldürür; insanı adam etmez.

— **SAMİHA AYVERDİ**

Bilim ve sanat takdir edilmediği yerden göç eder.

— **İBNİ SİNA**

Zorlukla ve yoklukla sınanmamış hiçbir şey sahici değildir.

— **İBRAHİM TENKEKİ**

Murdar bir halden, muhteşem bir maziye kanatlanmak gericilikse, her namuslu insan gericidir.

— **CEMİL MERİÇ**

İnsan çevresindeki beş kişinin ortalamasıdır.

— **JİM ROHN**

İmanın dağlar kadar günaha tahammülü vardır, zerre kadar şüpheye tahammülü yoktur.

— **İMAM-I AZAM EBÛ HANİFE (RA)**

Batı medeniyeti, İslâm medeniyetinin çocuğudur.

— **PROF. DR. FUAT SEZGİN**

Yaşım ilerledikçe daha çok anlıyorum
Ne büyük nimet olduğunu ah ey güzel gün.

— **CAHİT SITKI TARANCI**

HÂL DİLİ
OSMAN SUROĞLU

Şehitlerimizdir bizi korkusuz kılan...

OSMAN
SUROĞLU

Din, toprağın üstündeki orman gibidir.

Orman gidince erozyon başlar.
Din gidince de kültür erozyonu başlar.

Doç. Dr. Emin İzer